...ОРНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ... Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

№ 59 (6249)
МАРТЫН
25
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...онинитэтэй холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ ба арбидхаха

...Сталинай парти болбол комму... ...гөө баатар тэмсэлээрээ, арад... ...гүй үнэн сэхээр алба хэдэ... ...ды ажалшадай халуун инаг... ...үнэн сэхэ байлгада хүртэһэн ...мунистическэ партида арадай ...үдһээ ондоо ямаршье интере... ...гүй гэжэ советскэ хүнүүд ...өө дүршэл дээрэһээ этигээ. ...өөрынгөө бүхы хэрэгүүд ...үд соо олон миллион ажалша... ...ба үзэжэ ябаһан юумые зү...түүнэ.

...парти—хүдэлмэришэн ангиин ...й хубинь, тэрэнэй дай... авангард мүн. Тэрэ ...ложо байһанайнгаа түрүүшын ...хойшо бүхы ажалшадай һур... ...тэлбэрилэгшэ ба вождь боложо ...эн олониитэтэй таһаршагүй ба... —большевистскэ партиин хүсэ... ...гдашагүйн ашэ үндэһэн мүн. ...даа өөрынгөө түүхын бүхы ...та амжалтануудые яагаад түй...лааб гэхэдэ, тэрэ болбол арад... ...холбоотой, арадые тэмсэлэй ...й баатаршалгануудта хүтэлдэг ...үлдаг байна.

...тын тэмсэлэй дүршэлөөр ба... ...ан зүб политикагүйгөөр, ку... ...н ангиин найдабаригүйгөөр ...бодото хүтэлбэри байдаггүй ба ...аргагүй юм гэжэ партиин ...ба эмхидхэгшэд — Ленин. ...һургана. Олониитэтэй холбоо ...эдэндэ анхаралтайгаар ханда... ...ари, олониитые нигтаруулха, ...дахуулжа ябаха шадабари ха... ...вистскэ хүтэлбэриин шуха... ...ла услови мүн.

...хүтэлбэрилхын тулада ганса ...лэгшэдэй дүршэлынь бага юм ...эр Сталин зааһа. Зүбөөр хү... ...н тулада хүтэлбэрилэгшэдэй ...олониитын дүршэлөөр, пар... ...нитын дүршэлөөр, хүдэлмэ... ...гийн дүршэлөөр, арадай дүр... ...ээхэ шухала.

...хүтэлбэрилхэ гээшэ,—гэжэ Сталин һургана,—иимэ удхатай: ...ээр, асуудалай зүб шиидхэбэ... ...тиихэдэ олониитын дүршэлые ...абангүйгөөр зүб шиидхэбэри ...охогүй...; ...өөр, зүб шиидхэбэриин дүүр... ...дхэхэ, зүгөөр тэрэниие оло... ...һөө сэхэ туһаламжагүйгөөр ...гүй; ...лар, энэ шиидхэбэриие дүүр... ...галта эмхидхэхэ, энээниие ...олониитын сэхэ туһаламжа... ...ээ болохогүй».

...Сталинай заабаринуудые хү... ...гон, партийна организаци... ...тэтэй өөһэдынгөө бари... ...сусашагүйгөөр бэхижүүлнэ. ...дунда эмхидхэлэй ба полити... ...лмэри һайжаруулжа, партий... ...цинуүд өөһэдыгөө тойруу... ...бэшэ эдэбхитэдые, үйлэд... ...новаторнуудые, бүхы ажалша... ...бүри нигтаар жагсаана гэжэ ...дэ хэдэн областьнуудта үнгэр... ...партийна конференцинүүд ...

...тэй сар үргэлжын холбоо ба... ...нтэй нюураараа уулзалга, тэ... ...дхалнуудые ба эрилтэнүүдые ...шэнжэлгэ хадаа үнэтэ эхи... ...дые сар соонь дэмжэхэ ба дэл... ...дутагдалнуудые элирүүлхэ ба ...общественнэ ажабайдалай бү... ...удта нүлөө үзүүлхэ аргые ...хүдэлмэрилэгшэдтэ олгоно.

...партийна органууд олониитэтэй ...алтагүй барисаатай байна, ...шэдэй, колхозниигуудай, интел... ...ургажа байгаа эдэбхиие муу... ...нэ, өөһэдынгөө хүдэлмэ... ...хүнүүдтэ багаар түшэглэнэ ...лэхэ хэрэгтэй болоно. Оло... ...зайсадаг, олониитын дунда ...хүдэлмэри хэдэггүй, тэдэн... ...гүйгөөр хандадаг ба захирха ...ог зарим хүдэлмэрилэгшэд ...өөл үзэгдэнэ.

...руу ябадал партиин Пензен... ...Кузнецкэ горкомой зүг... ...болотор гаргагдадаг байгаа. ...хүдэлмэрилэгшэд олониитэтэй ...барисаагаа һуладуулаа, ажабай... ...һараа гэжэ һаяхан болоһон ...партийна конференци дээрэ ...горкомой секретарьнууд ба бу... ...эрилэгшэд предприятинуу... ...зургаануудаар ябадаггүй, ...дүршэлые шэнжэлдэггүй, ду... ...ые харадаггүй, хэрэгые хай... ...һайжаруулхаб гэжэ хүдэлмэ... ...зүбшэдэггүй байгаа.

...тэй, үйлэдбэриин түрүү... ...барисаагаа һуларуулһан дээ... ...партиин горком болбол залуу хү... ...дые дүршэлдөө һургаха ба ...стахановска хүдэлмэри эм... ...шиидэһэй Кузнецкэ гута... ...ын үйлэй хүдэлмэрилэг... ...патриотическа эхилэлгые хара...гүй ба дэмжээгүй байна. Мүрысөөе бодото дээрэнь хүтэлбэрилхын, олониитын эдэбхиие ударидахын орондо, горком болбол мүрысөөн тухай деклараци ба резолюци абалгаар хизаарлаа. Энээнһээ боложо город соо мүрысөөн һулараһан, предприятинууд жэгдэ бэшээр хүдэлмэрилдэг, зэмсэг түхеэрэлгэнүүдэй мини байха ябадал гарадаг байна. Горкомой секретарь нүхэр Копылов олониитэһээ таһараад, хүнтэй хөөрэлдэхэдөө сэхэрхүү зан гаргадаг болоо.

Олониитын дунда ябуулагдаха партийна бүхы хүдэлмэриин гол зорилгонь — парти ба правительствын политикые ажалшадта ойлгуулха, энэ политикые бэелүүлгэдэ олониитые эмхидхэн зорюулха ябадал болоно. Энээнэй тулада ажахын ба политическэ хүдэлмэриие зүбөөр зохилдуулха, партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ ажал-ябуулгын хэмжээе бүхы аргаар дээшэлүүлхэ, агитаци ба пропагандые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Энээнэй тулада олониитын дунда ходоодоо байха, тэдэнэй һанамжануудые ба эрилтэнүүдые шэнжэлхэ, боложо байгаа юумэнүүдые шэнжэлхэ ба ажабайдалай эрилтэнүүдтэ сар соонь анхарал хандуулха шухала.

Большевистскэ хүтэлбэриин шухалын шухала эрилтэнүүдэй нэгэн хадаа хэрэгээ мэдэжэ хүтэлбэрилхэ, перспективэтэйгээр хүдэлмэрилхэ ябадал болоно. Олониитэтэй нигта барисаагүй, ажабайдал шэнжэлдэггүй партийна комитет хадаа энэ эрилтые хангажа шадахагүй ба заримдаа гэнтын ушаралнуудтай тохёолдодог байха юм. Энээн тухай Бурят-Монголой АССР-эй жэшээ эли тодоор хэлэжэ үгэнэ, тэндэ ажахые, тусхайлхада, колхозуудые партийнаар хүтэлбэрилгэдэ ехэ дутагдалнууд ба алдуунууд гаргагдаһан байна. ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, тэрэнэй секретарь байһан нүхэр Кудрявцев районуудаар, предприятинуудаар, колхозуудаар үсөөн ябадаг, нютагуудтахи хэрэг байдалые һулаар мэдэдэг, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлгэ хангадаггүй, партийна, советскэ ба ажахын органуудай ажал-ябуулгын дутагдалнуудые элирүүлһэн хүдэлмэрилэгшэдтэ ёһотой дэмжэлгэ үзүүлдэггүй байгаа.

Олониитэтэй үдэр бүриин барисаатай байха, олониитын дунда хүдэлмэрилхэ гээшэ тэдэнэй политическэ ба ажалай эдэбхиие хүгжөөхэ, тэдэнэй творческо хүсэнүүдые үүсхэхэ, ниитын хэрэгтэ өөрынгөө шадабариие хүдэлмэришэн, колхозник ба албахаагша бүхэнэй гүйсэдөөр үгэхын тулада условинуудые байгуулха гэһэн удхатай. Олониитын дунда зүбөөр табигдаһан партийна хүдэлмэри хадаа бүхы шэнэ, түрүү, прогрессивнэ юумэндэ үргэн харгы нээжэ үгэхэдэ туһалдаг.

Партийна организацинууд ажалшадай ниитын бүхы организацинуудай хүдэлмэриие нэгэдүүлхэ ба тэдэнэй хүсэлые нэгэ зорилго тээшэ — коммунизм байгуулгада зорюулха ёһотой. Тон түрүүндэ ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүд, профсоюзна ба комсомольско организацинууд тухай хэлэгдэнэ. Партийна организацинууд хадаа эдэ организацинуудые бүхы аргаар бэхижүүлхэ, тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха, тэдэнэй ажал-ябуулгые хүтэлхэ ба хинаха гэжэ уряалагдаһхай.

Манай партийна организацинууд хадаа олониитын дунда хүдэлмэри ябуулха тон баян дүршэлтэй болонхой. Тэдэнэр тон олон аргаар ажалшадтай холбоотой юм. Зорилго хадаа партийна организацинуудай ниитын хүдэлмэриин формонуудай ба аргануудай бүхы баялигые гүйсэд ашаглаха ябадал болоно. Партийна хүдэлмэрилэгшэдэй шухалын шухала уялгань хүн зоной урда сар үргэлжэ политическэ элидхэл хэхэ, хүдэлмэришэдэй, колхозниигуудай ба албахаагшадай суглаануудта эдэбхитэйгээр хабаадаха, тэдэниие ажалда ба олониитын зөөридэ коммунистическээр хандаха **үзэлөөр хүмүүжүүлхэ**, большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлхэ ябадал болоно.

Большевистскэ парти хадаа коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө тэмсэлдэ советскэ хүнүүдые зоригжуулдаг ба эмхидхэдэг байна. Манай партийна организацинуудай хүдэлмэридэ хэгдэдэг эрилтэнүүд үдэрһөө үдэртэ ургана, общественнэ ажабайдалай бүхы һалбаринуудай хэрэгэй ябасын түлөө тэдэнэй харюусалга дээшэлнэ. Ажалшадтай партийна организацинуудай барисаае сар үргэлжэ арбидхаха ба бэхижүүлхэ, тэдэндэ анхаралтайгаар хандаха, олониитые һургаха ба олониитэһээ һургаал абаха шадабари гээшэ манай орон дотор коммунизмын илан мандахын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые түйлахын үндэһэ һуури мүн.

(«Правдын» мартын 24-нэй түрүү бэшэг).

ТАНАЙ КОЛХОЗ ТАРИЛГАДА БЭЛЭН ГҮ?

☆

Тракторнууднай түгэс бэлэн

Бидэ, Кыренскэ МТС-эй механизаторнууд ерэхэ хабарай тарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэн, тракторнуудай заһабариие шанар һайнтайгаар мартын 5-да сүм дүүргэжэ, комиссида тушаагаабди. Мүн МТС-най прицепной машинануудай заһабариие 4 сеялкэһээ бэшыень дүүргээ.

Би 15 жэл соо тракторна хүдэлмэридэ ажаллаһаб. Нёдондо манай бригада условно трактор бүхэнөөр зөөлэн хахалалгада оруулан, 486 гектар газар элдүүрилһэн, хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй түсэбые 142 процент, пар хахалалгаар — 120, комбайнаар таряа хуряалгаар —110 процент дүүргэһэн байна.

Мүнөө кубанска тракторист Иван Бунеевэй патриотическа уряада харюу болгон, энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо бүри эршэмтэй шангаар ажаллажа, сезон соо условно трактор бүхэнөөр зөөлэн хахалалгада оруулан, 600 гектар газар элдүүрилхэ, заһабариин, гөрючи болон түрхихэ тоһодохо материалнуудай 15 процентые алмаха, һара бүхэндэ 2 үдэрынь алмаһан (1220 кг.) горючяар хүдэлмэрилхэ, тракторна хүдэлмэриин үнэ сэнгые гектар бүхэнэй 2 түхэригөөр химдаруулха, бүхы тракторна хүдэлмэринүүдые имагтал часай графигаар ябуулха уялга абаабди.

Өөрынгөө бригадын хүдэлмэрилдэг Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ дунда зэргээр гектар бүриин 13 центнерһээ (түсэбэй ёһоор 11 центнер) доошо бэшэ таряа ургуулха ябадал түйлаха байнабди. Үндэр ургаса хуряахын тулада мүнөө жэлдэ манай бригадын трактористнууд колхозойнгоо поли дээрэ үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые колхозниигуудтай хамта үнгэргөө. Мүнөө 1000 тэргэ наг шэбхэ поли дээрэ нэмэжэ гаргаха, бүхы полевой хүдэлмэринүүдые агротехническэ болзорнуудта дүүргэхэ гэжэ шиидээбди.

Бригадынгаа трактористнуудые культурнаар хангаха, тракторна вагончигоо гоё, болбосон түхэлтэй болгохо, ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаһанuудые» сар үргэлжэ гаргаха, показателиин доскада тракторист бүхэнэй үдэр бүриин ажалай бүтээсые бэшэжэ байха байнабди.

Доржи Хосомоев, Кыренскэ МТС-эй № 4 тракторна бригадын бригадир.

☆ ☆

Үндэр ургасын түлөө иигэжэ тэмсэнэбди

Нёдондо манай бригада сагай уларилай хэды муу байбашье, гектар бүхэнэй 10 центнер ба зарим участогуудта га бүриин 13—14 центнер таряа ургуулаа һэн. Энэ хадаа агротехническэ заабаринуудые шадабаритайгаар бэелүүлһэнэй аша үрэ болоно. Иигэжэ манай колхоз Эхэ орондоо 4000 үлүүтэй центнер һайн шанартай таряа тушааһан, мүнөө жэлэй тарилгада хүсэд хүрэхэ үрһэ хааһан ба колхозниигуудай ажалта үдэртэ бага бэшэ таряа хубааһан юм.

Манай бригадын газарые элдүүрилдэг Түнхэнэй МТС-эй механизаторнуудтай нигта холбоотойгоор ажаллаһанай ашаар эдэ амжалтануудые түйлаабди. Булята Бухаевай тракторна бригада өөрынгөө ажалые зүбөөр эмхидхэн, түрүү дүй дүршэлые шадабаритайгаар хэрэглэн хүдэлмэрилжэ, таряанай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэмнай ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Малороссийска МТС-эй тракторна бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой Иван Бунеевэй хандалгые манай бригадынхид тракторна бригадын механизаторнуудтай хамта зүбшэн хэлсээд, хабарай тарилгада бүри эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ эхилээбди. 200 гектар талмайһаа гектар бүриин 15 центнер, бүхы талмайһаа га бүриин 13 центнерһээ доошо бэшэ ургаса түйлахын тула манай механизаторнууд машина зэбсэгээ һайн шанартайгаар заһабарилжа, эрхим сэгнэлтэ абаа. Бидэнэр мори унаагаа амаруулнабди, тоног зэмсэгүүд ба анзаһануудаа һайнаар заһабарилжа, хабарай тарилгада хүсэд бэлэн болгонхойбди. Һайн шанартай үрһэ хүрэнгэ бэлэдхэгдэнхэй. Тэрээнээ яровизацилхын тула тусгаар байра бэлэдхэгдээд байна. Полевой стануд заһагдажа дүүргэгдэ. Таряанай газар үтэгжүүлхын тула нилээд ехэ наг шэбхэ полидо гаргагданхай. Саһанай хайлажа эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдһээ һайрамай уһан тогтоогдохо, 200 гектар газар уһалагдахаар хараалагдана. 2—3 үдэр соо таряанай бүхы талмайе борнойлжо, газарай хүрьһэндэ шииг нойто барихабди. Тарилгые 6—7 үдэрэй турша соо дүүргэхэ байнабди. Бригадынгаа ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, тракторна бригадатай нигта холбоотойгоор ажаллаха гээшэ манай шухала зорилго болоно.

Б. Озбонов, Түнхэнэй аймагай 17 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай 2-дохи бригадын бригадир.

Кабанскын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр В. Г. Кобылкин) февраль һара соо үрһэнэй таряа сэбэрлэжэ хаагаа, хүдөө ажахын бүхы машинануудые ба зэмсэгүүдые сүм заһабарилжа дүүргээ. Мүнөө энэ колхозой гэшүүд үрһэнэйнгөө таряа үшөө дахин сэбэрлээд, хуурай хороор угаажа байна. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) Мария Лобанова бэлэн болоһон үрһэнэй таряатай мешок уяжа байна.

З. Веснинагай фото.

☆

Полевой стануудта улаан булангууд

КЯХТА. (**Телефоноор абтаба**). Мүнөө хабар Кяхтын аймагай томодхогдоһон колхозуудай полевой стануудта улаан булангууд бии болгогдохонь. Тэдээниие эмхидхэлгэдэ туһалхын зорилгоор городой ажалшад 3 мянган хэһэг ном суглуулжа, колхозуудта эльгээхэ гэжэ шиидэбэ. Мүнөө 1200 ном суглуулагдаад байна. Тэрээн соонь уранһайханай, хүдөө ажахын, научна болон бусад номууд бии. Мүн 200 лозунгнууд, 50 плакадууд эльгээгдэхэ юм. 50 ехэ фото-монтажнууд бэлэдхэгдэхэ аад, мүнөө 25-ниинь хэгдээ. Полевой стануудта хүгжэмэй инструментнүүд, шатар, даам ба бусад культурна хэрэгсэлнүүд үгтэхэ юм. 2 агитбригада эмхидхэгдээ. Нэгэниинь хүдэлмэрэе ород хэлэн дээрэ, нүгөөдэнь бурят хэлэн дээрэ ябуулха байна. Эдэ агитбригаданууд колхозуудай полевой стануудаар ябажа, хабарай тарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхозниигуудта зүжэг наада, танца харуулха, лекци, элидхэл ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ юм.

Гадна, 2—3 хүнһөө бүридэһэн агитационно-пропагандистска хэдэн группанууд байгуулагдаа. Тэдэ Маленковой, Калининай, Ворошиловай нэрэмжэтэ болон бусад томодхогдоһон колхозуудта агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулха байна.

К. Семенов.

Тракторнуудаа колхозуудта абаашаа

Байгша ондо харьяата колхозуудайнгаа полинууд дээрэ үндэр баян ургаса хангаха зорилгоор Түнхэнэй МТС-эй механизаторнууд машинно-тракторна паркаяа эрхим шанартайгаар заһабарилжа, болзорһоо урид дүүргээ һэн. Полевой хүдэлмэриие хаһа сар соонь эхилхын тула тус МТС тракторнуудаа колхозуудтаа абаашаба. Мартын 15 хүрэтэр МТС-эй 7 тракторна бригаданууд бүхы трактор машинануудаа колхозуудта гаргаа.

Н. Бадмацыренова.

Советскэ Союз дотор

Белоруссида колхозно поселогуудые түргэнөөр барина

МИНСК. Белоруссиин тосхонуудта ехэ барилга хэгдэнэ. Клубууд, һургуулинууд, болбосон түхэлтэй гэрнүүд бодхоогдоо. Хэдэ хэдэн хүдөө ажахын артельнүүд колхозно городуудые гоёожо эхилээ. Барилгада ажалай индустриальна методүүд хэрэглэгдэжэ байна.

Минскэ областиин Дзержинскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон хүдөө ажахын артелиин колхозно городой түһөөнь тодоор харагдана. Культурын ордоной байшан, хүдөө ажахын культурын, хүдөө ажахын артелиин правлениин, сельсоведэй байшангууд центральна талмай дээрэ табигдахань. Һургуули, хэлхеэ холбооной байшан, гостиница, магазин, столово, больница гол улицада байгуулагдаха байна. Барилга дээрэ машинанууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Сонхын рама, үүдэн гэхэ мэтые эртээнһээ бэлэдхэжэ байха тусгаар мастерской түхеэрэгдээ.

Нютагай барилгын материалнуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг болоо. Хирпиисын, черепичнэ ба известкын заводууд хаа хаанагүй баригдажа байна.

Белоруссида 1.040 колхозно посёлогуудые бариха газарнууд тодорхойлогдоһон ба түсэбүүдынь зохёогдоһон байна. (ТАСС).

Зүгышэдэй Бүхэроссийска зүблөөн

Зүгышэдэй Бүхэроссийска зүблөөн мартын 20-до Москвада нээгдээд, тэрэнэй хүдэлмэридэ 500 шахуу хүн хабаадаа.

РСФСР-эй колхозуудта зүгын ажал хүгжөөлгэ ба ээлжээтэ зорилгонууд тухай РСФСР-эй хүдөө ажахын Министр А. И. Максимов элидхэл хэбэ.

РСФСР дотор зүгы үсхэбэрилгэ үргэнөөр дэлгэржэ, хэдэ хэдэн областьнуудай колхозно үйлэдбэридэ гол һуури эзэлдэг болонхой. Илангаяа Приморско хизаарта тус ажал һайнаар хүгжэжэ байна. Тэндэ тус бүридөө 450 гаран бүлэтэй, зарим колхозуудтань нэгэ-хоёр мянган бүлэтэй ехэ пасеканууд байгуулагдаа. Нёдондо жэлдэ хизаарай колхозно зүгышэд 47 мянган центнер мёд суглуулһан байна. Краснодарска ба Алтайска хизаарнуудта, Башкирска ба Татарска АССР-нүүдтэ зүгын ажал һайнаар хүгжөөгдэнэ. Дайнай үедэ ехэ хохидолдо ороһон Смоленскэ, Брянска, Курска, Орловско ба бусад зарим областьнууд зүгын ажахыгаа амжалтатайгаар һэргээн бодхоожо байнад. (ТАСС).

Нютаг бүриин һонинууд

★ «Запчасть» гэжэ Московско завод оронойнгоо совхозуудта зорюулан «Газ—АА» гэжэ автомобилиин шасси дээрэхи фургондол адляар хэгдэһэн нүүдэл мастерскойнуудые бүтээн гаргаба. Мастерской бүхэндэ 175 янзын элдэб инструментнүүд ба түхеэрэлгэ бии юм. Иимэ мастерскойтой байбал, совхозууд поли дээрэ тракторнуудай ба хүдөө ажахын бусад машинануудай заһабари хэжэ шадаха байна.

★ Сталинай нэрэмжэтэ Харьковска электромеханическа заводой коллектив Куйбышевска гидроэлектростанциин барилгашадта ехэ хүсэтэй 30 электромоторнуудые болзорһоо урид эльгээбэ.

★ Главна Туркменскэ каналай хажуугаархи элһэн газарта хамгаалгын ой модо таригдажа байна. Элһэ бүхэжүүлдэг ургамалнууд үргэн ехэ газарта таригдана. Туркменскэ ССР-эй ой модоной ажахын Министерствын питомнигууд 22,2 миллион модо тарихаар бэлэдхээ.

☆ Түмэр харгын Донецкэ округой Симферопольско электроарматурна мастерскойнууд шэнэ жэлдэ бүтээгдэһэн электро-монтажна түхеэрэлгые оронойнгоо вагон заһадаг заводуудта эльгээбэ. Январь соо тус коллектив «Комсомолец» гэжэ түмэр шэрээхэ трансформаторнуудые бүтээн гаргажа эхилээ.

Түмэрзамшадай Майн урда тээхи мүрысөөн

ХАРЬКОВ, мартын 20. (ТАСС). Урда магистралиин түмэрзамшад Майн 1-ниие нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөө эхилбэ. Олон мянган паровознигууд, вагоннигууд коммунизмын агууехэ барилгануудта ашаануудые түргөөр хүргэхэ гэһэн уялга абаа.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэрһөө эхилээд, магистралиин хүдэлмэрилэгшэд баатарлиг ажалай жэшээнүүдые харуулна. Люботин депогой паровознигууд сүүдхэ соо локомотивуудай гүйхэ нормые 100 километрээр үлүүлэн дүүргээ.

Техникые эрхимээр хэрэглэхын түлөө

Кубанска механизатор Иван Бунеевэй методые хэрэглэн, Азербайджанай хэдэн зуун тракторна бригаданууд полевой хүдэлмэри эхилбэ. Кировскэ механизаторнууд хадаа часай график хэрэглэжэ, агрегат бүриин ажалай бүтээсые хоёр дахин дээшэлүүлхэ аргатай гэжэ харуулаа. Тэдэнэр тарилгын болзорые 10 үдэрөөр хороохо гэжэ шиидэһэн байна.

МТС-эй коллектив полевой хүдэлмэриин түрүүшын недели соо хахад һарынгаа даалгабариие дүүргээд, нэгэ үдэрэй туршада тракторна паркын бүхы хүдэлмэридэ элбэг хүрэхэ горючи алмаба.

(ТАСС).

ВКП(б)-гэй БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ОБКОМОЙ IV ПЛЕНУМ

Энэ оной мартын 15—16-да ВКП(б)-гэй обкомой IV пленум боложо, ВКП(б)-гэй обкомой хүдэлмэри тухай элидхэл зүбшэн хэлсээ.

Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэдүүд партиин обкомой хүдэлмэриин дутагдалнуудые эрид шангаар шүүмжэлһэн ба республика дотор партийна организацинуудые болон ажахын хүдэлмэринүүдые хүтэлбэрилгэдөө тэрэнэй гаргаһан ехэ алдуунуудые зааһан байна.

Пленум болбол ВКП(б)-гэй обкомой хүдэлмэри тухай элидхэлээр абаһан тогтоол соогоо республика дотор партийна организацинуудые ба ажахын хүдэлмэринүүдые хүтэлбэрилхэ талаар партиин обкомой хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд ба алдуунууд бии гэжэ тэмдэглээд, обкомой хүдэлмэриие хангалтагүй гэжэ тоолоо.

Партиин обкомой бюро хадаа хүдөө ажахын хүгжэлтые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилөө, республикын хүдөө ажахын гол һалбари болошо малажалай ехэ дутагдалнуудые усадхаха шухала хэмжээнүүдые абаагүй гэжэ обкомой пленум зааһан байна.

Партиин обком болбол малажалай байдалые мүнөө хүрэтэр һайн мэдээгүй, ажахын энэ шухалын шухала һалбариие халирхайгаар хүтэлбэрилнэ, малажалай культурые дээшэлүүлхэ ба малажал эрхилхэ түрүү методүүдые нэбтэрүүлхэ хэмжээнүүдые абанагүй. Малые хуушан ёһоор, хахад нүүдэлтэ байдалай гуримаар үсхэбэрилхэ тэһэн гээгдэнги һаналнууд республика дотор дэлгэрһэн байна. Партиин обком болбол энэ гээгдэнги ба малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ хоротой һаналнуудта ёһотой харюу сохилто үгэнэгүй, малай үбэлэй бэлшэлгэ хадаа колхозуудай ниитын малажалые хүгжөөлтын үндэһэ һууринь болохогүй, харин имагтал тэжээл олохо нэмэлтэ зүйл мүн гэжэ колхозуудай ба аймагуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ ойлгуулнагүй. Тиимэһээ республикын олонхи колхозууд үбэлэй бэлшэлгэдэ найдаад, тэжээл бэлэдхэлгые ёһотойгоор ябуулхаяа болиһон ба нилээд ехэ сабшалангаа сабшангүй, ашаглангүй үлөөдэг байна.

ВКП(б)-гэй обкомой бюро ба республикын Министрнүүдэй Совет болбол энэ жэлдэ малай үбэлжэлгэ урда жэлнүүдэйхиһээ нилээд хүндэ байдалда үнгэрхэ гэжэ мэдэжэ байбашье, тэжээл бэлэдхэлэй түсэб дүүргэхэ, малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэхын ба тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэхын тулада шухала хэмжээнүүдые абаагүй, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ, малай харууһа һайжаруулха ба ниитын малые бүрин бүтэн байлгаха ябадалда коммунистнуудые, комсомолецуудые, бүхы колхознигуудые ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые эмхидхэн элсүүлнэгүй. Энээнһээ боложо колхозуудта малай үбэлжэлгэ тон хангалтагүйгөөр үнгэржэ байна.

ВКП(б)-гэй обком ба Министрнүүдэй Совет газартаряалангай культурые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэнэгүй. Пар ба намарай пар хахалха түсэбүүд жэл бүри дүүргэгдэнэгүй, агротехникэ бүдүүлигөөр эбдэгдэнэ, хүдөө ажахын гол хүдэлмэринүүдые үнгэргэхэ болзорнууд болошогүй ехээр удааруулагдана.

Колхозуудай таряанажалай ба малажалай гээгдэлэй гол шалтагаануудай нэгэниинь машинно-тракторна станцинуудай муу хүдэлмэри болоно. ВКП(б)-гэй обком, республикын Министрнүүдэй Совет ба хүдөө ажахын Министерство хадаа МТС-үүдэй, илангаяа гээгдэнги МТС-үүдэй хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада шухала хэмжээнүүдые абаагүй.

Обком, Министрнүүдэй Совет, ВКП(б)-гэй айкомууд ба аймгүйсэдкомууд колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлхын түлөө хангалтагүйгөөр оролдоно, хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэһэн баримтануудтай тэмсэл хүсэд хэнэгүй. Эдэнэр колхозуудай экономикые муугаар шэнжэлнэ, зүб түсэблэлгэ хэхэ ба ниитын ажахые бүхы талаарнь хүгжөөхэ хэрэгтэнь тэдэнэртэ ёһотой туһаламжа үзүүлнэгүй, колхозуудай ниитын баялигые ургуулхын ба колхознигуудай материальна тэниглэн байдалые дээшэлүүлхын тулада МТС-үүдтэ ба колхозуудта бии байһан доторой бүхы резервнүүдые ашагланагүй.

Партийна ба советскэ органууд томодхогдоһон колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлхын түлөө большевистскэ һаналаа табинагүй.

Промышленностиие хүтэлбэрилгэдэ ехэ дутагдалнууд ба алдуунууд бии гэжэ обкомой пленум тэмдэглээ. Партиин обком, горкомууд, айкомууд ба райкомууд дунда зэргын тоо баримтануудаар һанаагаа амараад, зарим предприятинуудай хүдэлмэриин гээгдэлые усадхаха шухала хэмжээнүүдые абанагүй.

Ажахын хүдэлмэриин ехэ дутагдалнуудай гол шалтагааниинь хадаа партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриин доодо хэмжээндэ байһанһаа болоно.

ВКП(б)-гэй обком партиин горкомуудые, айкомуудые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилдэг, партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие шангадхаха, партийно-эмхидхэлэй ба ажахын хүдэлмэриие зүбөөр зохилдуулха тээшэнь тэдэнэй ажал-ябуулгые хангалтагүйгөөр шэглүүлдэг байгаа.

Партиин обкомой бюро хадаа кадрнуудые шэлэн олохо ба хубаарилан табиха хэрэгтэ большевистскэ принципүүдые эбдэдэг, хүдэлмэрилэгшэдэй хэрэг шадабариин ба политическэ шанарнуудые муугаар шэнжэлдэг, хүдэлмэреэ унагааһан хүнүүдые заримдаа хүтэлбэрилхы тушаалнуудта баталдаг байгаа, доодо зэргын хүдэлмэридэ ябажа ургаһан хүнүүдые, илангаяа эхэнэрнүүдые шэлэн оложо, хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулдаггүй байгаа. Кадрнуудые ургуулхын ба партийна болон гүрэнэй журамые тон наринаар сахиха үзэлөөр тэдэниие хүмүүжүүлхын тулада үдэр бүриин хүдэлмэри ябуулхын орондо, обком болбол кадрнуудые захирха ба ехэ олон хүдэлмэрилэгшэдые үндэһэ баримтагүйгөөр һэлгэхэ ябадал гаргаһан байна.

ВКП(б)-гэй обком хадаа хүн зоной дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэриие муугаар хүтэлбэрилнэ. Олон парторганизацинуудай агитколлективүүд муугаар хүдэлмэрилнэ. Агитационно хүдэлмэри хадаа доодо хэмжээндэ, республикын үмэнэ байһан ажахын-политическэ шухала зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэй заримдаа холбоогүйгөөр ябуулагдана. Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда, ой модоной ба загаһанай промышленностиин предприятинуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри илангаяа хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Партийна организацинууд болбол ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгын хэрэгые бүхы аргаар һайжаруулхын тулада бии байһан клубуудые, улаан булангуудые, библиотекэнүүдые, уншалгын байшангуудые, тэрэшэлэн кино ба хэблэлые хүсэдөөр хэрэглэнэгүй. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд муугаар хүдэлмэрилнэ.

ВКП(б)-гэй обком ба айкомууд буряt зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулгада анхаралаа багаар табина. Бурят хэлэн дээрэ лекци ба элидхэлнүүд хэгдэдэггүй шахуу байна.

ВКП(б)-гэй обком болбол коммунистнуудай политическэ ба юрэнхы эрдэмые дээшэлүүлхэ асуудалнуудые тон хангалтагүйгөөр шиидхэнэ. Партиин олон айкомууд, райкомууд ба партийна эхин организацинууд хадаа залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлгын талаар үдэр бүриин хүдэлмэри хэнэгүй, тэдэнэртэ партийна зэмэ олоор тохоно, заримдаа хүсэд үндэһэ баримтагүйгөөр партипаань гаргана.

Республикын Министрнүүдэй Совет хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Министерствонүүдые, ведомствонүүдые, аймагуудай, районуудай ба городуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудые халирхайгаар хүтэлбэрилнэ.

Обкомой бюро хадаа областной партийна организаци дотор шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл хүгжөөлгэ ханганагүй, партийна, советскэ ба ажахын органуудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлһэн хүдэлмэрилэгшэдые зохихо зэргээр дэмжэнэгүй, республиканска газетэнүүдэй шүүмжэлэлые заримдаа дэмжэнэгүй, республика доторхи хэрэг байдалые шүүмжэлэнгүйгөөр сэгнэнэ, хүдэлмэриин дүнгүүдые үлүүсэ һайшаана, тиигэжэ партийна организаци дотор һанаа амар байдал бии болгоно.

ВКП(б)-гэй обкомой пленум иигэжэ тогтообо:

1. Бүхы областной партийна организациин шухалын шухала зорилгонь хадаа партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ, республикын ажахые хүтэлбэрилгэдэ гараһан ехэ дутагдалнуудые ба алдуунуудые тон богони болзор соо усадхаха ябадал болоно гэжэ тоолохо.

Хүдөө ажахын талаар республикын партийна ба комсомольскэ организацинуудай, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай, бүхы коммунистнуудай, колхознигуудай ба хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй шухалын шухала зорилгонууд хадаа колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь саашадань бэхижүүлхын түлөө, колхозуудай ниитын малажалые дэбжүүлхын, тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын, бүхы түрэлэй малнуудай тоо толгойе олошоруулхын ба ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ ябадал болоно. Газартаряалангай культурые дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр ба тогтууритай ургаса абаха, хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха уялгануудаа саг болзор соонь дүүргэхэ, колхозуулай ниитын баялигые ургуулха ба колхознигуудай материальна хэмжээе дээшэлүүлхэ ябадал туйлаха.

2. Пленум болбол малай үбэлжэлгын ябасые һайжаруулхын тулада нэмэлтэ хэмжээнүүдые энэ дары абахыень обкомой бюродо, Министрнүүдэй Соведтэ, хүдөө ажахын Министерстводэ, ВКП(б)-гэй айкомуудта ба аймгүйсэдкомуудта эрилтэ хэнэ. Тэжээл нэмэжэ бэлэдхэхэ, солоомо суглуулха, ожорһо ба солоомоной узуурые сабшаха, мүшэр бэлэдхэхэ, бии байһан тэжээлые гамтайгаар гаргашалха, колхоз бүхэндэ бүдүүн тэжээл малда эдюулхэдээ заатагүй буйлуулха (хэршэхэ, ууралтуулха, юумэтэй холихо), малай байрануудые дулаалха ябадал эмхидхэхэ.

Малай байра байдал ба харууһа колхоз ба фермэ бүхэндэ эрид һайжаруулха, хабар-зунай бэлшээридэ малые эмхитэйгээр гаргахын тулада бэлэдхэхэ ябадал хангаха. Малажалда коммунистнуудые, комсомолецуудые ба партийнабэшэ эрхим колхознигуудые эльгээжэ, хэрэгтэй тооной хүдэлмэрилэгшэдөөр фермэнүүдые хангаха, малажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые иишэ тиишэнь эльгээхэ ябадалтай эрид шанга тэмсэл хэхэ.

3. 1951 ондо малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар аймаг ба колхоз бүхэнэй заатагүй дүүргэхэ ябадал хангахын зорилгоор, эхэ малнуудые бүрин бүтэн байлгаха ба тэдэнэй һубайралга усадхаха, ниитын малые гаргашалха баримтануудые усадхаха хэмжээнүүдые абахыень обкомой бюрое, Министрнүүдэй Соведые, хүдөө ажахын Министерствые, ВКП(б)-гэй айкомуудые ба аймгүйсэдкомуудые уялгалха. Шэнэ түл эмхитэйгээр абаха ба тэрэниие бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ ябадал хангаха. Колхознигуудһаа, хүдэлмэришэдһөө ба албахаагшадһаа үнеэдые ба эмэ тугал буруунуудые худэлдажа абалга эмхидхэхэ.

Ниитын малые үбшэнүүдһээ аршалхын түлөө тэмсэл шангадхаха. Зооветеринарна хангалга һайжаруулха, малажал хүгжөөхэ түсэбэй дүүргэлтын ба малай ашаг шэмэ үгэлгэ дээшэлүүлхын түлөө зооветмэргэжэлтэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ.

4. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулга хадаа ниитын малажалые саашадань хүгжөөхэ ба дэбжүүлхэ гол услови мүн гэжэ хараадаа абаад, ВКП(б)-гэй обкомой пленум болбол энэ жэлдэ хээрын сабшалангуудай ба тэжээлэй культурануудай ургасые эрид дээшэлүүлхэ, тэжээлэй валовой суглуулбариие ехэ болгохо, бүдүүн ба шэмэтэй тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө бүхы колхозуудай заатагүй дүүргэхэ ябадал хангахыень партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудһаа эринэ.

Хээрын сабшалангуудые һайжаруулха, ногооной, тэжээлэй корнеплодуудай ба силоснэ культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые энэ оной апрелиин 10 хүрэтэр аймаг ба колхоз бүхэндэ зохёохыень Министрнүүдэй Соведые, хүдөө ажахын Министерствые, ВКП(б)-гэй айкомуудые ба аймгүйсэдкомуудые уялгалха. Энэ жэлдэ сабшалангуудые ба бэлшээринүүдые һайжаруулха хүдэлмэри үргэн хэмжээтэйгээр дэлгэрүүлжэ, хээрын сабшалангуудай хүрьһые һайжаруулха, утэгжүүлгэ хэхэ, утэг шэбхэ тараагаха, шугы бургааһанһаа сабшалангуудые сэбэрлэхэ, уһалалгын ба намаг хатааха хуушан системэнүүдые заһабарилха ба шэнэ системэнүүдые бариха, системэнүүдһээ ба һайрамай уһаар сабшалан уһалха талаар тогтоогдоһон даалгабаринуудые нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэхэ ябадал хангаха.

Тэжээл бэлэдхэлдэ колхозуудай ба МТС-үүдэй саг соогоо, шанар һайнтайгаар бэлэдхэхэ ябадал эмхидхэхэ, үбһэ хуряалгын бүхы машинануудые ба силосорезкэнүүдые заһабарилха, хэрэгтэй тооной силоснэ барилгануудые хэхэ. Үбһэ хуряалга, силос ба бусад тэжээлнүүдые бэлэдхэлгэ саг соонь ба богонихон болзор соо үнгэргэхэ ябадал хангаха, үбһэ ба силоснэ культурануудые гээхэ, гугааха ябадалтай эрид шанга тэмсэл хэхэ.

Тэжээл бэлэдхэлгые механизацилгада МТС-үүдэй үүргые хэрэгсээхэгүй ябадалые эрид шууд усадхаха, сабшалангай-мелиоративна хүдэлмэринүүдые хэхэ, трактораар үбһэ сабшаха ба силос дараха түсэбөө МТС бүхэнэй заатагүй дүүргэхэ ябадал хангаха.

Полеводческо бригаданuудтай хамта, колхозуудта тэжээл бэлэдхэхэ тусгаар саг үргэлжын бригадануудые бии болгохо, хээрын ногооной ба тэжээлэй полевой культурануудай үндэр ургаса ургуулха дүй дүршэлтэй, хододоо ажаллаха колхознигууд тэдэ бригаданuудта хүдэлмэрилүүлхэ. Бригаданuудта хэрэгтэй зэр зэмсэгүүдые, мори унаае тушаажа үгэхэ.

Хээрын сабшалангууд дээрэ ногооной үндэр ургаса ургуулдаг, түрүү луговодуудай — герасимовецуудай дүй дүршэлые бүхы колхозуудта үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ябадал хангаха.

Пленум болбол малые хахад нүүдэл байдалай методээр харууһалха ябадалые магтаһан гээгдэнги һаналнуудай республика дотор бии байһаниие эрид буруушаана, малай үбэлэй бэлшэлгэ хадаа колхозуудай ниитын малажалые хүгжөөхэ үндэһэ һууринь болохогүй, тэрэ хадаа имагтал тэжээл абаха нэмэлтэ зүйл боложо шадаха гэжэ партийна, советскэ ба хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ ба бүхы колхознигуудта үргэнөөр ойлгуулхыень партийна ба советскэ органуудые уялгална.

5. Комбинированнэ тэжээлнүүдые үйлэдбэрилхэ тухай, тэрэшэлэн промышленна предприятинуудай түүхэй эдүүдэй отходуудые тэжээл болгожо ашаглаха тухай асуудал һарын болзор соо хаража үзэхыень республикын Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

6. Малнуудай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар шухала хэмжээнүүдые абахыень ба энэ жэлдэ түл абаха, һү һааха, нооһо хайшалха ба гүрэндэ тушаагдаха малай амидын шэгнүүрые дээшэлүүлхэ ябадал хангахыень обкомой бюрое, Министрнүүдэй Соведые, хүдөө ажахын Министерствые, ВКП(б)-гэй айкомуудые ба аймгүйсэдкомуудые уялгалха. Колхозуудта племенной хүдэлмэри һайжаруулха, малнуудые зохид һайнаар тэжээхэ ба зүбөөр харууһалха ябадал хангаха. Зунай үедэ бүхы колхозуудта үнеэдые 3 дахин һааха ба малаа түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээхэ. Малшадай түрүү дүй дүршэлые малажалай фермэнүүдтэ дэлгэрүүлхэ ба нэбтэрүүлхэ ябадал эмхидхэхэ.

Малай байрануудые бариха түсэбые колхоз бүхэнөөр дүүргүүлхэ, бүхы малые дулаан ба һайнаар түхеэрэгдэһэн байрануудаар хангахын тулада хуушан байрануудые саг соонь заһабарилха ба дулаалха. Малажалай фермэнүүдэй, гүүртэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй байха һайнаар түхеэрэгдэһэн гэрнүүдые бариха талаар хэмжээнүүдые абаха.

7. Хүдөө ажахын бүхы культурануудые тариха ба ургасыень дээшэлүүлхэ талаар тогтоогдоһон түсэбые аймаг ба колхоз бүхэнэй дүүргэхэ ябадал хангахыень обкомой бюрое, республикын Министрнүүдэй Соведые ба хүдөө ажахын Министерствые, аймагуудай партийна ба советскэ органуудые уялгалха.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ехэнүүд дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые түргэнөөр абаха. Бүхы тракторнуудай, плугуудай, сеялкэнүүдэй, культиваторнуудай ба хүдөө ажахын бусад машинануудай заһабарилга ба хабарай полевой хүдэлмэринүүдтэ тэдэниие бэлэдхэлгэ МТС, колхоз ба совхоз бүхэндэ энэ оной апрелиин 1-һээ оройтуулангүйгөөр дүүргэхэ. Машинно-тракторна паркын заһабариин шанарай хойноһоо шанга хиналта табиха.

Культура бүхэнөөр тарилгын түсэб дүүргэхын тулада үрһөөр хангахын түлөө колхозуудай доторой арга боломжонуудые элсүүлхэ нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаха. Эгээл дүтын үдэрнүүдтэ үрһэ сэбэрлэлгэ ба тэрэниие тарилгын кондицида хүргэлгэ дүүргэхэ.

ВКП(б)-гэй айкомууд ба аймгүйсэдкомууд хабарай полевой хүдэлмэринүүдтэ МТС, колхоз ба совхоз бүхэнэй бэлэн болоһониие шалгаха гүрэнэй шалгалта эмхидхэхэ. Шалгалтын дүнгүүдые хаража үзэхэ ба шалгалтаар элирүүлэгдэһэн бүхы дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые абаха.

Наг шэбхэ болон нютагай бусад утэгжүүлгэнүүдые тогтоогдоһон түсэбэй ёһоор суглуулха ба поли дээрэ гаргаха, тэрэшэлэн минеральна утэгжүүлгэнүүдые саг соонь шэлэжэ абаха ябадал эмхидхэхэ, тэдэниие зүбөөр ба хүсэдөөр хэрэглэхэ ябадал хангаха.

1951 ондо хүдөө ажахын бүхы культурануудай үндэр ургаса ургуулха хэмжээ-ябуулгануудые колхоз бүхэндэ зохёожо, хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ, тиихэдээ түрүү агро-хэмжээнүүдые — үрһэ дулаасуулга, ороoһото культурануудые тарихадаа газараа гүнзэгыгөөр хахалха, залаата культурануудай тарилгые хэрээһэлүүлжэ ба нарин рядтайгаар хэхэ, газарай хүрьһэндэ шииг нойто ехээр суглуулха ба тогтоохо, тэрэшэлэн тарилгын хойноһоо харууһа хэхэ ябадалые үргэнөөр хэрэглэлгэ хараалха.

Яровой культурануудай тарилгые богони ба агротехническэ эрхим болзорнуудта үнгэргэхэ, полевой хүдэлмэринүүдые эрхим шанартайгаар хэхэ. Хүдэлмэриин шанарай хойноһоо шанга агрономическа хиналта табиха, агротехникые эбдэһэн хүнүүдые харюусалгада хабаадуулха.

Машинно-тракторна паркые һайнаар ашаглаха, халаанайнгаа ба сүүдхынгээ нормонуудые трактор бүхэнэй, сеялкэ болон хүдөө ажахын бусад машина бүхэнэй дүүргэхэ ябадал хангахыень хүдөө ажахын Министерствоһоо ба МТС-үүдэй директорнуудһаа эрихэ.

8. МТС-үүдэй болон колхозуудай ажалай ба техническэ ресурснуудые хүсэд һайнаар ашаглаха аргаар ирригационно-мелиоративна барилгын хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхыень хүдөө ажахын Министерствые, ВКП(б)-гэй айкомуудые ба аймгүйсэдкомуудые уялгалха. Уһалалгын системэнүүдые, хаалта, сөөрэмүүдые байгуулха ба шэнэдхэн байгуулха тушаа тогтоогдоһон түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэхэ ябадал хангаха, уһалагдадаг талмайнуудые нилээд үргэдхэхэ ябадал туйлаха.

9. Олон жэлэй ногоонуудай үрһэнэй өөрынь база ойрын хоёргурбан жэлнүүдтэ республика соогоо байгуулха тушаа практическа хэмжээ-ябуулгануудые һарын турша зохёохыень республикын Министрнүүдэй Соведые пленум уялгалба. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ таригдаһан олонжэлэй ногоонуудай үрһэнэй хойноһоо зохид һайн харууһа табиха, ногоонуудай шэнэ үрһэ тариха түсэбөө дүүргэхэ ябадалые энэ жэлдэ хангаха, олонжэлэй ногоонуудай энэ оной ургасые саг болзортонь хуряаха, сохихо сэбэрлэхэ ба үрһэнүүдыень хадагалха, мүн нуга сабшалан дээрэ тарихын тулада зэрлиг ногоонуудай үрһэ бэлэдхэхэ ябадал эмхидхэхэ.

10. МТС-үүдэй ба колхозуудай кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгые һайжаруулхыень хүдөө ажахын Министерствоһоо, ВКП(б)-гэй айкомуудһаа ба аймгүйсэдкомуудһаа пленум эрибэ. Механизациин һургуулинуудта ба МТС-үүдэй дэргэдэ тракторнстнуудые, комбайнернуудые болон бригадирнуудые бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхэ, тиихэ зуураа культурна ажаһуудалай шухала условинуудые эдэндэ байгуулха ябадалда онсо анхарал хандуулха. Гурбан жэлэй һуралсалай болзортой агро-зоотехническэ курсануудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые усадхаха.

11. Хүдөө ажахын талаар хэгдэдэг научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин тон хангалтагүй байһые тэмдэглэхэ зуураа, республикын научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүдые абахыень, тэдэндэ шухала материальна ба эмхидхэлэй туһаламжа үзүүлхыень, малажалай хүгжэлтын шухала асуудалнууд болохо малые түргэнөөр үсхэбэрилхэ методые, малай үүлтэр һайжаруулха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, сабшалан һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудые хараалха, ногоонуудай болон тэжээлэй бусад культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ ябадал зохёожо, колхозно үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэдэ тэдэнэй ажал-ябуулгые зорюулхыень ВКП(б)-гэй обкомой бюрое, республикын Министрнүүдэй Соведые ба хүдөө ажахын Министерствые уялгалха.

12. Наукын туйлалтануудые ба түрүү дүй дүршэлые пропагандалха ба практикада нэбтэрүүлхэ ябадалда байһан ехэнүүд дутагдалнуудые зайсуулхыень, энэ хүдэлмэридэ республикын бүхы научно-опытно эмхи зургаануудай, научна хүдэлмэрилэгшэдэй ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй эдэбхитэйгээр хабаадаха ябадал хангахыень ВКП(б)-гэй обкомой бюрое, Министрнүүдэй Соведые ба хүдөө ажахын Министерствые обкомой пленум уялгална.

Хүдөө ажахын выставкэнүүдые, харалгануудые, мори ба хүдөө ажахын бусад малнуудые һорёондо гаргаха ба туршажа үзэхэ ябадал үргэнөөр хэрэглэхэ, научна эрдэмые болон түрүү дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ хэблэл, радио, киноe гүйсэд һайнаар ашаглаха.

13. Колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь улам ...
хэ хэмжээнүүдые абах...
ажахын артелиин Устав...
баримтануудые усадхах...
хозуудта ажалай жааг ...
хижүүлхэ ябадал ...
«Колхозуудта ажалай ...
һайжаруулха, бүтээсые ...
хэ ба түлбэриие гуримш...
жээнүүд тухай» СССР-...
нүүдэй Соведэй 1948 он...
лиин 19-нэй тогтоолые ...
гүйгөөр бэелүүлхэ ябад...
хыень ВКП(б)-гэй обком...
Министрнүүдэй Совед...
ажахын Министерствые, ...
партийна, советскэ ба ...
хын органуудые пленум ...

Ажахын ба культуры...
тэдэ гүрэнэй зүгһөө ...
байдаг тон ехэ туһалам...
шанар тухай ойлгуул...
дэлмэриие колхознигууд...
бүри үргэнөөр ябуулха, ...
хамта, ажахынгаа хүгжэл...
далнуудые имагтал гүрэ...
шиидхэхые хүсэдэг ни...
үзэл бодолнуудтай эрид ...
хэрэгтэй, иимэ үзэл бодо...
дэ хэдэн колхозуудай ...
лэгшэдэй ба зарим гээгд...
хознигуудай дунда үзэгд...

Томодхогдоһон колхоз...
хидхэлэй-ажахын талаар...
жүүлхэ ябадалда онсо ...
хандуулха, хүдөө ажахын ...
жэлтэдые ба практигууд...
гээжэ, хүтэлбэрилхы ка...
шэлэн табихадань тэдэн...
ла туһаламжа үзүүлхэ, ...
хынгаа хүгжэлтын перс...
түсэбүүдые зохёоходон...
эсхэмжэлхэдэнь, байра...
шэлэжэ олоходонь ба ...
центрнүүдые байгуулха...
дэндэ туһалха.

Колхозуудай олзо ...
ехэ болгохын зорилгоор ...
ажал, ан үсхэбэрилгэ, ...
га, овошь тарилга ба ...
хамһабариин бусад һа...
дые али болохоор хүгж...
дал эмхидхэхэ.

14. 1951 ондо хүдөө ...
культурануудай үндэр ур...
хын түлөө, малай тоо то...
шоруулха түсэбөө дүүр...
лөө, ниитын малажалай ...
мые дээшэлүүлхын түлөө, ...
үмэнэ абаһан уялгануу...
зорһоонь урид бүхы колх...
бэелүүлхын түлөө соц...
ческэ мурысөөе аймагууд...
хозуудай, МТС-үүдэй, бр...
дай ба малажалай ферм...
бүхы колхознигуудай ба ...
үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ...
до үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ...
хангахыень ВКП(б)-гэй ...
бюрое, республикын Ми...
дэй Соведые, хүдөө ажах...
нистерствые, партиин ай...
ба аймгүйсэдкомуудые уял...

Колхознигуудай ба МТ...
хүдэлмэрилэгшэдэй су...
дээрэ мурысөөнэй дүнгүүд...
үргэлжэ шалгаха ба зүб...
сэхэ ябадал эмхидхэхэ, ...
нэй түрүүшүүлэй туйла...
ба дүй дүршэлые респуб...
болон аймагуудай хэблэл...
доо харуулжа байха, тии...
ликын хүдөө ажахын бүх...
рниуудые дэбжүүлхын ту...
териальна болон ажалай ...
нуудые бүрин ба зүбөөр ...
ябадалда колхознигуудай...
үүдэй болон совхозуудай ...
рищэдэй үйлэдбэриин ...
ба политическэ эдэбхиие ...
ха.

15. Промышленностиин б...
спортын предприятинуудай...
рүүн гээгдэжэ ябаһан пр...
нуудай хүдэлмэридэ байһан ...
дутагдалнуудые усадхах...
хэмжээнүүдые абажа, ...
мүн шанарайшье показат...
талаар предприяти бүхэ...
бөө заатагүй дүүргэхэ яб...
гахыень ВКП(б)-гэй об...
рое, Министрнүүдэй Сов...
лэн нютагай партийна б...
органуудые уялгалха. Эн...
гоор партийна ба проф...
ганизацинууд хадаа гүр...
бые болзорһоонь урид ...
ба үлүүлэн дүүргэхын ...
циалистическэ мурысөө...
ленностиин ба транспорт...
приятинууд дээрэ үргэн...
рүүлхэ, бүхы хүдэл...
албахаагшадые ба инже...
ническэ хүдэлмэрилэгш...
рысөөндэ хабаадуулха б...
уялгануудаа тэдэнэй дүүр...
дал туйлаха ёһотой.

Промышленностиин ба ...
портын предприятинууд...
техникые болон түрүү ...
нэбтэрүүлхэ ябадал хан...
дэр бүтээсэтэ ажалай ...
нээ харуулдаг стахан...
гар хүдэлмэриин эрх...
га шадабариин дүй ...
предприятинуудай өөһ...
доо халан абалсаха яба...
хэхэ.

(Түгэсхэлынь 3-дахи н...

ВКП(б)-гэй БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ОБКОМОЙ IV ПЛЕНУМ

(Түгэсхэл)

Модо бэлэдхэлэй предприятиин дээрэ шухала журам тогтоохыень, гүрэнэй түсэбүүдые тэ... дүүргэхэ, механизмуудые бү... эхэтэйгээр, гүйсэд бүрин ...хаха ба хүдэлмэришэдтэ ...рно-ажаһуудалай шухала ...нуудые байгуулхыень, ой модо промышленностиин хүдэлмэ... шэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүдые абахыень обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй ..., «Бурмонголлес» трестдэ, ...нуудта ба аймгүйсэдкомуудта ...хаха.

... ВКП(б)-гэй айкомуудые, ...нуудые ба горкомуудые хүтэлбэрилгэеэ эрид һайжаруулхыень, тэдэнтэй холбоо барисаагаа ...уулхыень, партийна органуудай, советскэ ба хүдөө ... органуудай хүдэлмэриин ...алнуудые саг болзортонь ...лжэ байхыень, тэдэ дутагдалнуудые зайлуулха тушаа шухала хэмжээнүүдые абахыень ба ..., правительствын директивэ... бэелүүлхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри шангадхаха, пар... эхин организацинуудые хүтэлбэрилгэеэ һайжаруулха, предприятинуудай, колхозуудай ба эмхи зургаануудай хүдэлмэриин түрүүсалгаая ба үүргэеэ тэдэнэй дээшэлүүлхэ ябадалда партийн райкомуудай, айкомуудай ба горкомуудай, гол анхарал хандуулхыень обкомой бюрое уялгалха.

...аг байра дээрэнь хододоо ...г болохыень, колхозуудай, ...үдэй ба промышленна предприятинуудай партийна организацинуудай хэрэгүүдые гүнзэгыгөөр ...эг болохыень, хүдэлмэриин дутагдалнуудые зайсуулхадань ... практическа туһаламжа ...хыень, партийна органуудай хүдэлмэрилэгшэдые партийна хүдэлмэриин, ажахые болон культурна байгуулалтые хүтэлбэрилгын шухала асуудалнуудаар заа...дые үгэдэг байхыень ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой гэшүүдэй ба бусад хүтэлбэрилхы партийна хүдэлмэрилэгшэдэй уялга болгохо.

Областной партийна организациин үмэнэ байгаа зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ тон шухала условиин бологшо кадрнуудые ... олохо, хубаарилан табиха ... хүмүүжүүлхэ хэрэгые һайжаруулхыень ВКП(б)-гэй обкомой бюро, горкомуудһаа, райкомуудһаа ба айкомуудһаа ВКП(б)-гэй ... пленум эринэ. Кадрнуудые шэлэлгын большевистскэ принципүүдые баримтануудта эрид ... эсэс табиха. Практическа хүдэлмэридэ өөһэдыгөө харуулаа эрхим хүдэлмэрилэгшэдые ... илангаяа эхэнэрнүүдые партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ зоримгойгоор дэбжүүлхэ. Кадрнууд тушаа захиралта ..., партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэдые хэдэн олоорнь ...эг буруу практикые үгы ... Партийна ба гүрэнэй жаяг ... тон наринаар сахиха ба ...гдаһан хэрэгэйнгээ түлөө ...үүсалгатай байха үзэл бодолоор кадрнуудые хүмүүжүүлхэ. ... горкомуудай, райкомуудай ба айкомуудай секретарьнуудта семинарнуудые ба зүблөөнүүдые сааг үргэлжэ үнгэргэжэ байха. Партиин гэшүүдэй ба кандидадай политическэ гэгээрэлые хүтэлбэрилгэеэ һайжаруулхыень ... обкомой бюрое, горкомуудые, райкомуудые ба айкомуудые уялгалха. Марксизм-ленинизмын ... пуурин нуудые коммунист бүхэнэй шудалха, тэдэнэй политическэ ба ниитэ эрдэмэй хэмжээе дээшэлүүлхын тулада бүхы хэмжээнүүдые абаха, энээнэй тулада занятинуудай идейнэ хэмжээе дээшэлүүлхэ ябадалда онсо анхарал хандуулан, политһургуулинуудай, кружогуудай хүдэлмэриие һайжаруулха, марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудалдаг коммунистнуудай политическэ һуралсалые шангаар хинаха, тэдэндэ бүри ехэ туһаламжа үзүүлхэ, тэдэнтэй теоретическэ хөөрэлдөөнүүдые олоор хэжэ байха, тэдэндэ лекцинүүдые болон консультацинуудые үнгэргэжэ байха. Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай жэлые эмхитэйгээр түгэсхэхэ ябадал хангаха.

20. Залуу коммунистнуудтай хэхэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулхыень партиин горкомуудта, райкомуудта ба айкомуудта ВКП(б)-гэй обкомой пленум дурадхана. Партийна суглаануудта асуудалнуудые бэлэдхэхэ ябадалда тэдэниие хабаадуулха, партийна даалгабаринуудые үгэхэ, политическэ ба ниитэ эрдэмэйнь хэмжээе, үйлэдбэриинь эдэбхиие дээшэлүүлхэ ба үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ тэдэнэй эмхидхэхы үүргые дээшэлүүлхэ. Коммунистнуудые хэдэн олоорнь, үндэһэ баримтагүйгөөр партиһаа хаяха ябадал гаргажа болохогүй.

Партийнабэшэ эдэбхитэдтэй хэхэ хүдэлмэреэ шангадхахыень, партиин хэрэгтэ үнэн сэхэ байдагаа баримталан харуулһан түрүү хүнүүдые индивидуальна шэлэлгэ хэхэ принцип наринаар сахин партида шэлэжэ абаха хэрэгые һайжаруулхыень ВКП(б)-гэй горкомуудые, райкомуудые ба айкомуудые уялгалха.

21. ВКП(б)-гэй обкомой пленум болбол республикын хүдөө ажахын, илангаяа малажалай дэбжэлтэдэ комсомолецуудай ба союзнабэшэ залуушуулай улам эдэбхитэйгээр хабаадаха ябадалые тон шухала зорилго болгон ВЛКСМ-эй обкомой ба бүхы областной комсомольско организациин үмэнэ табина.

Комсомольско организацинуудые партийна талаарнь хүтэлбэрилгэеэ һайжаруулхыень, залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, мүн республикын ажахын болон культурна дэбжэлтэ тушаа областной партийна организациин үмэнэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй табиһан зорилгонуудые шиидхэхэ ябадалда тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхыень ВКП(б)-гэй обкомой бюрое, горкомуудые, райкомуудые ба айкомуудые уялгалха.

22. Улад зоной дунда хэгдэдэг ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хүтэлбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлхыень, энэ хүдэлмэридэ партийно-советскэ эдэбхитэдые, интеллигенциие үргэнөөр хабаадуулхыень ВКП(б)-гэй обкомой бюрое, горкомуудые, райкомуудые ба айкомуудые уялгалха. Агитколлективүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха, агитаторнуудтай сааг үргэлжэ хүдэлмэрилхэ, тэдэнэй хүдэлмэриие үдэр бүри хинаха. Республикын үмэнэ байгаа ажахын-политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ ниитэ-политическэ бүхы хүдэлмэриие зорюулха.

Бурят зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха, партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы бурят хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ элидхэл, лекцинүүдые түрэлхи хэлэн дээрээ олоор хэжэ байха ябадал эмхидхэхэ. Бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг литературые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ба «Бурят-Монголой Үнэн» газетын тиражые хүсэд тарааха хэмжээнүүдые абаха.

23. Интеллигенциие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие һайжаруулхыень, советскэ идеологиин нангин сэбэр байхын түлөө, мүн буржуазно-националистическэ ба бусад хазагайруулгануудта эсэргүү тэмсэя һуларшагүйгөөр хэжэ байхыень ВКП(б)-гэй обкомой бюрое, горкомуудые, райкомуудые ба айкомуудые уялгалха. Дээдэ ба дунда һургуулинуудта һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ. Литературын ба искусствын гүнзэгы идейнэ, уранһайханай зохёолнуудые байгуулха ябадалда уранзохёолшодой, композиторнуудай болон искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй анхаралые хандуулха. Политическэ ба уранһайханай литературые, ородой классигуудай зохёолнуудые бурят хэлэн дээрэ бүри үргэнөөр хэблэхэ ябадалда онсо анхарал хандуулха. Хэблэгдэн гаража байгаа литературын идейнэ удхые ба оршуулгын шанарые шангаар хинаха.

24. Хүтэлбэриин канцелярска-хойрог методтэ эсэс табихыень, министерствонүүдые, ведомствонүүдые, ажалшадай депутадуудай аймагуудай, районуудай болон городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудые хүтэлбэрилгэеэ үндэһөөрнь һайжаруулхыень, тэдэнэй хүдэлмэриин дутагдалнуудые зайсуулха шухала хэмжээнүүдые абахыень республикын Министрнүүдэй Соведһээ ВКП(б)-гэй обкомой пленум эринэ.

25. Пленумүүд, партийна эдэбхитэдэй суглаанууд дээрэ, бюронуудай заседанинууд дээрэ зоримгой большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлхэ ябадал хангахыень, партийна, советскэ ба ажахын органуудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые ба алдуунуудые элирүүлдэг хүдэлмэрилэгшэдые али болохоор дэмжэдэг байхыень ВКП(б)-гэй обкомой бюрое, горкомуудые, райкомуудые ба айкомуудые ВКП(б)-гэй обкомой пленум уялгална. Республика соохи ажал хэрэгэй байдалые шүүмжэлэнгүйгөөр сэгнэхэ баримтануудтай эрид тэмсэхэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлхэдэ һаад тойбо хэдэг ба һанаа амар байдалда туһалдаг ябадал гэжэ иимэ баримтануудые тоолохо.

Республиканска ба аймагуудай газетэнүүдые хүтэлбэрилгэеэ һайжаруулха, тэдэнэй удхые һайжаруулха, партийна, советскэ ба ажахын органуудай хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлхэ ба сааг соонь зайсуулха ябадалда шэглүүлэгдэһэн зоримгой большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые газетэнүүдэй хуудаһанууд дээрэ дэлгэрүүлхэ ябадал туйлаха.

* * *

Дутагдалнуудта эсэргүү большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадалай, партийна эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха ябадалай үндэһэ һуури дээрэ республикын партийна организацинууд хүдэлмэриингөө ехэнүүд дутагдалнуудые тон түргэнөөр зайсуулха хэрэгтэ, республикын ажахын ба культурын бүхы һалбаринуудай саашанхи дэбжэлтэ тушаа ээлжээтэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ бүхы коммунистнуудые ба комсомолецуудые, хүдэлмэришэдые, колхознигуудые ба интеллигенциие элсүүлхэ байха гэжэ ВКП(б)-гэй обкомой пленум батаар найдана.

Газарай хүрьһэндэ шииг нойто яажа ехээр барихаб

Специалистын зүбшэл

...намарай шииг нойтые хэ... тарилгын эхилтэр газарай ...ндэ бариха гээшэ ургасын ... ба хүгжэлтэдэ тон шухала ...артай. Шииг нойтоор ду... байһанһаа ургаса гандажа, ...га үгэдэг байна. Шииг ... элбэг хүрьһэн дээрэ хүрьһэмые ба тэжээлые ургаса ... хэрэглэдэг, тиимэһээ үн... ...са үгэдэг. Хабартаа хай...һанай уһанай аяар 60—80 ...нь гол горхонууд руу, эрье ... руу урдажа арилшадаг ...н урдажа ошоходоо газа... ...рьһэнэй эгээл һайниие ... байна.

...май уһа поли дээрэ тог... ...он бэлэн, элдэб ар... бии. Манай респуб... ...словидо хада майлыя ха... ...саһан хаалтануудые хэжэ ... юм. Хаалтануудые саһа ха... ...мсэгээр гү, үгы һаа хүр... ...жэ болохо. Хаалтанууд тарьяанай газарай эгээл үндэрһөө эхилжэ хэгдэхэ ёһотой. Хаалтануудай хоорондохи талмай хадын хормойдо ойротохо бүрэз багадаха зэргэтэй. Хаалтанууд бэе бэеһээ 15—31 метр хүрэтэр зайтай байха.

Саһые шоройгоор гү, али үнэһөөр хушаха арга бии. Тиихэдээ бүхы полиие хушаха бэшэ, харин ряд рядаар хэрээһэлүүлэн, шахматна гуримаар хушадаг юм. Хушагдаһан газартахи саһан түргэн хайлажа, газарайнь хүрьһэн гэдэжэ, шииг нойто түргэнөөр шэңгэдэг. Саһаар хэһэн хаалта дамжуулан, һайрамай уһые үндэр газарһаа урадхуулан абаашажа, набтар жэгдэ полинуудые уһалха байна.

Газарай хүрьһэндэхи шииг нойтон хабарай дулаан агаарта ба мүн һалхинда үлеэгдэн хатадаг. Тиимэһээ газарай хүрьһэнэй хатахые ажаглажа байгаад, хатахаяа һанаһан газартань тарилгые түрүүн эхилхэ хэрэгтэй. Үбэлдөө газарай хүрьһэн хатуужан хальһатадаг. Тэрэ хатуу хальһан хүрьһэнэй шииг нойтозо гээхэ ябадалда туһалдаг байна. Ушарынь, шииг нойтон газарай капилярна холбоонуудые дамжан дээшээ хөөрэжэ, хатадаг юм. Энээниие болюулхын тула газарай хүрьһэн дээрэхи хальһые эбдэхэ ба хатуужаһан хүрьһые зөөлэрүүлхэ хэрэгтэй. Саһанай хайлаад, газарай хатажа эхилхэһээнь хойшо 2—3 хоногһоо хожом бэшэ болзорто волокушаар ба борнойгоор борнойлхо ёһотой. Эртэ хабар газарай хүрьһэнэй элдүүрилгэ хэжэ, һайрамай уһа хүрьһэндэ барилга хадаа хүдөө ажахын культурануудай үндэр ургаса хуряаха ябадал хангаха шухалын шухала хэмжээ-ябуулга мүн.

Ж. Гомбоев, Курумканай АСХО-гэй техник-мелиоратор.

Модо бэлэдхэлэй стахановска һарые эрхимээр дүүргэе!

„Бурмонголлес“ трестын предприятинуудта модо бэлэдхэлэй ба шэрэлгын ябаса тухай мэдээн

1951 оной мартын 20.

Леспромхозууд	Модо бэлэдхэлгэ (процентээр)		Шэрэжэ абаашалга (процентээр)	
	Сезоной эхилһээр	Табан үдэр соо	Сезоной эхилһээр	Табан үдэр соо
1. Баруун-Тарбагатайн	105	82	63	73
2. Хандагайн	100	139	91	150
3. Хандагатайн	99	147	97	198
4. Черемуховска	94	158	78	108
5. Хоринн	92	103	77	103
6. Курбын	92	128	69	100
7. Эрийскэ	90	138	81	84
8. Байкальска	78	58	67	77
9. Шулуутайн	69	46	62	40
10. Сэлэнгын	67	119	48	53
11. Баргажанай	60	78	52	62
12. Итанцын	34	59	42	43
13. Сэлэнгын шпалозавод	34	85	47	61
ХАМТА	53	100	71	88

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ МОДО ДҮТЭЛҮҮЛЭН ШЭРЭХЭ БА ШЭРЭЖЭ АБААШАХА ЭНЭ ЖЭЛЭЙ НЭГЭДЭХИ КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБЫЕ ДҮҮРГЭЛТЫН ЯБАСА ТУХАЙ МЭДЭЭН

1951 оной мартын 20.

Аймагууд	Дүтэлүүлэн шэрэлгэ (процентээр)	Шэрэжэ абаашалга (процентээр)
1. Заиграйн	66	—
2. Хоринн	65	—
3. Б-Кударын	63	42
4. Яруунын	61	—
5. Тарбагатайн	61	—
6. Хэжэнгын	43	—
7. Кабанскын	42	—
8. Зэдын	41	—
9. Бичурын	32	—
10. Иволгын	32	18
11. Сэлэнгын	23	21
12. Прибайкальска	19	56
13. Мухаршэбэрэй	18	—
14. Торинн	15	—
15. Баргажанай	13	115
16. Курумканай	7	61
Хамта	39	46

Хэзээ үгэдөө хүрэхэ юм

Баргажанай леспромхозой кадрова хүдэлмэришэд ба тэндэ хүдэлмэрилдэг колхознигууд-сезоннигууд нүхэр И. В. Сталинда бэшэһэн бэшэг соо модо бэлэдхэхэ сезонно түсэбөө мартын 25-да дүүргэхэбди гэжэ үгэеэ үгөө һэн. Теэд, энэ уялгаяа тэндэхи модошод мүнөө дээрээ хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байна.

Хаана социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эрхилнэб, тэндэ ажал хүдэлмэринь амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Жэшээнь, Журавлёвско гэжэ лесоучастогай модошод сезоной эхилһэнһээ хойшо үдэрэйнгөө графигай ёһоор хүдэлмэрилнэ. Электрохюрөөшэд В. Кривошейнин, П. Иванов болон бусад үдэртөө хоёр нормо дүүргэдэг стахановецууд болоо. Шофёрнууд Шелковников, Малых, модо таллуулагшад нүхэд Чирков, Трескин ба бусад мүн лэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Адамовска участогай модошод стахановска һара соо ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлээ. Отологдоһон модо шэрэдэг «Большевик» колхозой сезоннигууд үдэрэйнгөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Теэд, эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлнүүдые бүгэдын шадабари болгохо талаар леспромхозой болон участогуудай хүтэлбэрилэгшэд тон бага хүдэлмэри хэнэ. Тиимэһээ тус леспромхоз бүхы дээрээ ехэхэн гээгдэлтэй байна.

Эндэ механизмуудай хүсые дүүрэнээр ашагладаг шофёрнууд, трактористнууд олон. Теэд, тэдэнэрэй дүй дүршэлнүүдтэ бүхы механизаторнуудаа һургаха талаар эндэхи хүтэлбэрилэгшэд эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулнагүй.

Модошодой дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Леспромхозой директор нүхэр Гапоненко, парторг нүхэр Вылков стахановска һара соносхоһон тухай республикын правительствын ба партиин обкомой бюрогой тогтоолой удхашанартай хүдэлмэришэдөө, колхознигууд-сезоннигуудые гүнзэгыгөөр танилсуулха хэрэгтэ зохихо анхарал табинагүй. Тиимэһээ энэ леспромхозой хүдэлмэришэд графигайнгаа ёһоор хүдэлмэрилнэгүй.

Баргажанай леспромхозой модошод ойрын сагта графигтаа орожо, сезонно түсэбөө сааг соонь дүүргэн, агууехэ вождьдоо үгэһэн уялгаяа дүүргэхэ зэргэтэй. **А. Радиаев.**

Зураг дээрэ: Эрийскэ леспромхозой түрүү шофёр И. Чурилов (дээрэ) модо ашаалаад замда ябажа байна. Ашаа тээгшэдэй стахановска бригадын бригадир нүхэр И. Тимченко (доодо талаһаань) шофёр И. Чуриловай тээжэ абаашаһан модоной тоо хэмжүүриинь абаад, тэрэнэй путёвкодо гараа табижа байна.

М. Минеевэй фото.

Хоёр шофёрой мүрысөөн

Һаяхан Хандагайн леспромхозой эрхим шофёр Рассадин республиканска радиогоор үгэ хэлэһэн байгаа. Тиихэдээ Баруун-Тарбагатайн леспромхозой түрүү шофёр Валентин Дунаевые социалистическэ мүрысөөндэ уриһан юм.

Солото шофёр нүхэр Дунаев Рассадинай энэ уряае хүндэтэйгөөр хүлеэжэ абаха зуураа, иигэжэ мэдүүлээ:

—Би үнинһөө хойшо Хандагайн леспромхозой түрүү шофёрнуудай амжалтануудай хойноһоо ажаглан һонирходог байгаа һэм. Хоорондоо социалистическэ мүрысөө хэе гэһэн Рассадинай дурадхалые дуратайгаар хүлеэн абааб.

Өөрынгөө амжалтануудые тобшоор хэлэхэдэ иимэ байна. Би сезонно түсэбөө ниилээд үлүүлэн дүүргэжэ, үйлэдбэриин амжалтаар стахановска һарын нэгэдэхи хахадые тэмдэглээб. Нормоһоо гадуур хоёр зуу гаран кубометр модо зөөгөөб. Ушар иимэһээ стахановска һарын үе соо январь февраль хоёр һарынхида орходоо үлүү ехэ модо зөөхэ байнаб.

Минии машина хододоо һайнаар хүдэлмэрилдэг, тэрэнэй техническэ арга боломжые дүүрэн ашагланаб. Иван Котовой үүсхэлые дэмжэн абаад, би өөрынгөө машинада социалистическэ ёһоор хандажа, бүрин бүтэн байлгаха, заһабариин хоорондо ябаха болзорыень ехээр һунааха уялга абанаб.

Б. Жапов.

Хурдан темптэйгээр ажаллана

Эрийскэ леспромхозой директор нүхэр Закревский манай корреспондентдэ иигэжэ мэдээсэбэ:

—Үнгэрэгшэ табан үдэр соо модо бэлэдхэхэ, шэрэжэ абаашаха даалгабаряа манай модошод үлүүлэн дүүргээ. Энэ табан үдэр соо түрүү участогууд шэнэ амжалтануудые туйлаа. Тибигут, Кундулюн гэжэ участогууд модо бэлэдхэхэ сезонно даалгабаряа дүүргээ. Тиихэдэ, Кундулюнска модошод мүн модо шэрэхэ сезонно түсэбөө дүүргэһэн байна. Леспромхоз бүхы дээрэ модо бэлэдхэхэ түсэбөө һаяар дүүргэхэ юм.

Мүнөө манай предприятиин коллективэй гэшүүд модо шэрэхэ талаар ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлнэ.

Бишыхан фельетон

„ӨӨРӨӨ МЭДЭХЭБ...“

Мэнэ һаяхан Мухаршэбэрэй аймагай Суулга тосхондо һанаанда орошогүй, гайхалтай ушар болобо.

Хабарай эхинэй сэлмэг дулаахан, бүлеэбтэр зөөлэхэн һэбшээтэй, сэдьхэлдэ ехэл аятай зохид үдэшэ байба. Үдэртөө наранда игаажа жаргаһан тугал бярууннууд хонолгодоо орохынгоо урда тээ бэе бэеэ долёолсоно. Тахяануудаа байрадань оруулжа ядаһан эхэнэрэй абяан дуулдана. Эндэшье, тэндэшье хүхюу үхибүүд шууяна, наадана.

Иимэ аятай зохид үдэшэ ажалайнгаа һүүлээр клубтаа ошожо, сэнгэлигээр амарха, радио шагнаха, шэнэ газетэ журнал уншаха, ерэхэеэ байгаа хабарай тарилга тухай хөөрэлдэхэ хүсэлнүүд хүнүүдэй сэдьхэлдэ түрэнэ.

Теэд... теэд тунгалаг һайхан үдэшые гэнтэ хаха зураһан хашхараанууд, бадашалдаанууд клуб тээһээ дуулдажа, зониие гайхуулба. Хүнүүд тэндэ олоороо сугларба. Хүнүүдэй шууяан дундуур нэгэ хүн баһанги бардам хоолойгоор шанга шангаар бадашана:

—Энэ байшан минии мэдэлдэ. Хэндэ энээниие үгэхэ болихоёо хэнһээшье һурахагүйб, би өөрөө мэдэхэб! Тарагты саашаа!..

Эндэ юунэй болоһые тодорхойлходо иимэ байна. Суулгын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Цыбикжапов, хэлхеэ холбооной аймагай конторын начальник Шулутов хоёр эндэхи хүдөөгэй клубай байшан сомсоведэй мэдэлэй юм гэһэн бэеэрээ юухэ юугүй ерэжэ, тус клубай һан зөөриие, библиотекые болон клубые даагша Бадмаевые газаа гаргажа, үүдыень суургалжархёод, түлхюурыень карманлажархёо. Тиигээд клубаа хаалгаһандаа дураа гутаһан ба Бадмаевые хамгаалһан хүнүүдые Цыбикжапов намнажа байба.

Сугларһан зоной дундаһаа иимэнүүд хашхараанууд гараба:

—Ажалшадай культурна гуламтые—клубые хааха эрхэ таанарта хэншье олгоогүй!

—Клубые хаагаад, байшангыень ондоо организацида—хэлхеэ холбооной контородо үгэхэ эрхэ танда байхагүй!

Зүб! Ажалшадай хэлээшэ эдэ үгэнүүд тон зүбтэй. Түрүүлэгшэ Цыбикжаповай өөрынь конторо сосхи шкафуудай нэгэн соо правительствын тогтоолнуудай сборник байхань лабтай. Тэдэнэй нэгэн соо хүдөөгэй клубуудай ба уншалгын байшангуудай байрануудые ондоо юумэндэ ашаглахые хориһон РСФСР-эй правительствын 1946 оной сентябриин 21-эй № 682 тогтоол байха.

Энэ тогтоолые хараа байса эбдэгшэд харюусалгада хабаадуулагдаха зэргэтэй.

Дапри Хилгухин.

КИНО

„БАЯН ДЭЛГЭР ЗУН“

Манай республикын кинотеатрнуудай экран дээрэ «Баян дэлгэр зун» гэһэн уранһайханай, үнгэтэ фильм табигдажа эхилээ. Энэ фильм дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй турша соо манай ороной колхозуудай ажахыгаа улам хүгжөөһыень, колхознигуудайнь шанга шадалтай, бүри культурна ажабайдалтай болоһыень Украинын нэгэ колхозой ажабайдал дээрэһээ эли тодоор харуулна.

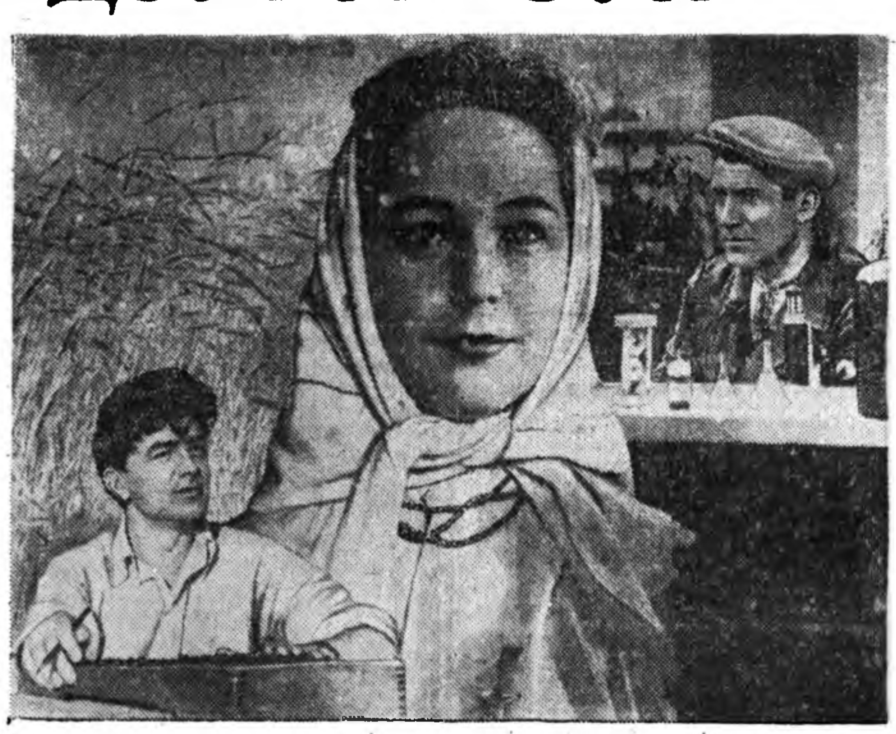

«Вперед» гэжэ колхозой таряанажалай бригадын бригадир Оксана Подпруженко баян ургаса хурааһанайнгаа түлөө Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэдэ хүртэнэ. Тэрэ хадаа Киев город ошожо, үндэр шагналаа абаад, поездоор нютагаа бусажа ерэнэ. Һайндэрэйхеэр хубсалһан, хүхюу баяртай олон колхознигууд, тэрэ тоодо колхозой түрүүлэгшэ Назар Проценко, Оксанын эсэгэ тэрэниие түмэр замай станциин перрон дээрэ угтана. Тэдэнэр барандаа машинада һуужа, үргэн ужам талые зэдэлэсэ дуу дуулалдаһаар колхозоо ошоно.

Мүн энэ поездоор бухгалтер Петр Середа түрэл нютагаа ерэлсэһэн байгаа. Тэрэнэй бага наһандаа түрэлхидһөө гээгдэжэ, гансаараа үлэхэдэнь, тус колхоз хүмүүжүүлээ юм. Петр Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа, фронтһоо бусажа ерэһэн хойноо финансова техникум дүүргэ эд, түрэл колхоздоо бухгалтераар хүдэлмэрилхэеэ ерэһэн байна. Назар Проценко эжытэеэ хамта Петрые ехэ баяртайгаар гэртээ угтажа абана. Назар ганцаханшье хуушан нүхэрэйнгөө ерэһэндэ бэшэ, харин үндэр мэргэжэлтэй бухгалтертай болоһондоо баярлана.

Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, шэнэ бухгалтер ажалдаа ехэ оролдосотойгоор ба анхаралтайгаар хандана. Колхозойнгоо ажахытай танилсаха зуураа тэрэ ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлнэ. Бухгалтеридэнь тоо бүридхэлэй хүдэлмэри муугаар табигдаһан, малажалай фермые даагша Теслюк ниитынгээ малай ашаг шэмые дээшэлүүлхые оролдодоггүй, бүхы анхаралаа тараанажалдаа табижархиһан правлениин түрүүлэгшэ Проценко тэрэнэй энэ ябадалые обёордоггүй байгаа. Середа колхознигуудтай хөөрэлдэжэ, тэдэнэй дурадхалнуудые ба ажаглалтануудые тон анхаралтайгаар шагнана. Тиигэжэ тэрэ колхозойнгоо бодото байдалтай түйсэд танилсаад байхадаа ниитынгээ малажалай ашаг шэмые улам дээшэлүүлхэ, зүгын ба ажахын бусад һалбаринуудые хүгжөөжэ, колхозоо миллионер болгохо аргатайбди гэжэ ойлгоно. Мүн колхозоо хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые үргэдхэхэ гэжэ тэрэ шиидэд, энээн тухайгаа парторгдоо хөөрэжэ, зүбшэнэ. Тэдэнэй энэ хөөрэлдөөе тарянажалай бригадын бригадир Вера Горошко дуулажа, ехэ һайшаана. Малажалда хүдэлмэрилжэ, фермээ жэшээтэ һайн болгохо гэжэ Вера бодоно.

Зүгөөр, колхозой түрүүлэгшэ Назар Проценко Петрын энэ һанамжые буруушаана. Тэрэ хадаа колхоздоо ехээр дурладаг, тэрэнээ баян болгохые оролдодог байбашье, таряанажалаа хүгжөөлгөөр амжалта туйлаад, энээгээрээл һанаагаа амаршаһан байгаа. Тиимэһээ Назар саашанхи арга боломжонууд тухайгаа бодожо үзэнэгүй. Хүршэ колхозуудтаяа хамта томо электростанци байгуулхаһаашье тэрэ арсана. Назар хадаа минии инаг басаган Оксанада Петр дурлана, тииһэн дээрэһээл бидэ хоёрой хоорондо арсалдаан гарана гэжэ тон буруу һанана. Энээн тухайнь Оксана мэдэхэдээ тэрэниие ехээр шоо үзэнэ.

Партийна нээмэл суглаан олон колхознигуудай хабаадалгатайгаар боложо, табанжэлэйнгээ түсэбые шэнэдхэн хаража үзэхэ гэһэн Петрын дурадхалые колхознигууд нэгэн дуугаар дэмжэнэ. Тэрэшэлэн Вера Горошкое малажалай фермые даагшын туһалагша болгохо гэжэ тэдэнэр шиидхэнэ. Верын орондо бригадираар залуу колхозница Дарка томилогдоно. Бригадамнай гүрэндөө таряа тушаалгые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ Дарка колхознигуудайнгаа урда үнэн үгэеэ үгэжэ, тэдэниие ехээр баярлуулна. Энэл суглаан дээрэ Назар өөрынгөө хүдэлмэриин дутагдалнуудые ойлгоһон байна. Суглаан дээрэ тэмдэглэгдэһэн алдуунуудаа дары заһахын тулада Назар хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллана. Мүн Петр Оксанада бэшэ, харин Верэдэ дурладаг гэжэ тэрэ мэдэхэдээ, инаг басагаяа гомодуулһандаа гэмшэнэ.

Мүн бэлшээриин үзэсхэлэн һайхан тала нуганнуудай үбдэг туласа ногоон соогуур колхозой олон тоото һүрэг малай бэлшэжэ ябахые, Вера басаганай оролдосотой ажалые экран дээрэ харанабди. Вера мэргэжэлтэдһээ зүбшөөл абажа, түрүү дүй дүршэлые хэрэглэн, даажа байһан малаа харууһална. Тиинэнэйнгээ ашаар тэрэ фермээ колхозойнгоо ажахын түрүү участогуудай нэгэниинь болгоно.

Мүн үргэн ехэ полинууд дээрэ алтаран байһан таряагаа колхознигуудай оньһото машинын хүсөөр хуряахые кино харагшад омогтойгоор харана. «Вперед» колхозойхид таряа хуряалгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, урдань үзэгдөөгүй үндэр баян ургаса абана. Даркын бригада хамагһаа баян ургаса ургуулжа, эгээн түрүүлэн тушаалгын пунктда таряа асарһан байна. Тиигэжэ колхоздонь ажалай геройнууд бүри олошорно.

Хуряалгаяа дүүргэһэнэйнгээ хүндэлэлдэ колхознигуудай ехэ һайндэр боложо, энэ жэлдэ үнэхөөрөө баян дэлгэр зун болоо гэлсэнэ. Түрүү колхозуудай нэгэниинь болохо «Вперед» колхоз хүдөө ажахын районно выставкэдэ хабаадалсана. Выставкэдэ районой колхознигууд олоороо суглараад, социалистическэ срээдүй агрогородой томо макет ехэл һонирхолтойгоор харана. Партиин райкомой секретарь Рубан гурбан жэжэ колхозуудые нэгэдхэжэ, томо колхоз болгогты гэжэ тэндэ байгшадта дурадхана. Тэдэнэр энэ дурадхалыень халуунаар дэмжэн абаад, олон һалбаритай ажахытай томодхогдоһон колхоз болохо гэжэ шиидэнэд. «Вперед» колхозой түрүүлэгшэ Назар Проценко колхозуудые томодхолгын ехэ удхашанартай ба шухала байһаниие мэдэржэ, энэ дурадхалые баяртайгаар угтана. Эндэл тэрэнэй инаг басаган Оксана Назарайнгаа гарые шангаар адхажа, урдынхияа мартааб гэнэ.

Колхозуудай мүнөө сагай ажабайдалые реалистическээр харуулһан фильм байгуулжа, Киевскэ киностуди советскэ кинематографиин зохёолнуудта ехэхэн оруулалта хээ. Энэ фильмын сценари бэшэгшэдэй, табигшын болон рольнуудые гүйсэдхэһэн артистнуудай габьяань ехэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. РСФСР-эй арадай артист Н. Крючков Назарай ролиие абьяастайгаар гүйсэдхэжэ, тэрээнэй абари зангыень, һанал бодолыень зүбөөр харуулан, кино харагшадые гүнзэгыгөөр этигүүлнэ. Колхозой бухгалтер Петр Середагай һонирхолтой ролиие М. Кузнецов шадамараар наадана. Гэбэшье, хүсэл, эрмэлзэлгэ ехэтэй хүн байһан аад лэ, заримдаа дан аалиханаар хүдэлмэрилдэг хүн болошоно. Артистнар Н. Архипова (Вера Горошко), М. Бебутова (Оксана Подпруженко), К. Сорокин (Теслюк), М. Крепкогорская (Дарка) гэгшэд геройнуудайнгаа сбразуудые зүбөөр харуулна.

«Баян дэлгэр зун» гэжэ уранһайханай үнгэтэ фильмые манай республикын ажалшад ехэ һонирхолтойгоор харана.

Г. Иваненко.
Б. Дондоков.

ЭДЭЭНҺЭЭ ЖЭШЭЭ АБАГТЫ

Хэжэнгын дунда һургуулиин һурагшад Сталинай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозые шефтээ абанхай. Тэдэнэр энэ колхоздо ниләэд ехэ туһа хүргэнэ.

Һурагшад томо үүлтэрэй малай гүүртэ дээрэ библиотекэ байгуулаа, малшадтай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Амаралтын үдэр бүри эдэнэр хагда, бургааһанай мүшэр суглуулна. Тэдэнэр тугалай байра шэнээр түхеэрэлсэһэн байна.

Гадна, һурагшад хабарай тарилгада хэрэгтэй 20 центнер үнэһэ ба 1 центнер шубуунай аргал суглуулаа.

А. Аюржанаев.

ОРОЛДОСОТОЙ ПРОДАВЕЦ

Больше-Лугска (Кяхта) сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи магазинай продавец нүхэр П. Цыденов ажалшадые эд бараагаар һайнаар хангаха хэрэгтэ анхаралаа ехээр табидаг.

Энэ нүхэр холын гүүртэнүүдтэ эд бараа абаашажа наймаална. Тиихэ зууралаа, энэ продавец шэнэ газетэ ба журналнуудай материалаар малшадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна.

В. Жигжитов, Д. Цыденов.

Энээниие мэдэнэ гүт?

Санын түрүүшын мүрысөөн

55 жэлэй саада тээ, 1896 оной январиин 28-да (хуушан календаряар) Москвада, Ходынска поли дээрэ Россида эгээн түрүүшынхеэ санын мүрысөөн үнгэргэгдэһэн байна. Тус мүрысөөн хадаа Московско клубай санашадай түрүү һуури эзэлэлгээр үнгэргэгдэһэн байгаа. Энээндэ 10 шахуу спортсменүүд хабаадалсаһан юм.

Энээнһээ хойшо Москвада санаар элдэб янзын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэдэг болобо. Московско клубай санашад 1898 онһоо захалаад мүрысөөнүүдые хододоо үнгэргэдэг болоо. 1910 онһоо Россин түрүү һуури эзэлэлгээр мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ эхилээ. 30 километрын дистанцида илаһан Россин эгээн түрүүшын чемпион П. А. Бычков мүнөө Москвада ажаһууна. Энээнһээ хойшо үни удаан саг соо санын мүрысөөндэ үсөөхэн хүнүүд хабаадалсадаг байгаа Жэшээнь 1912—13 онуудай үбэлэй сезон соо Москвада үнгэргэгдэһэн бүхы мүрысөөнүүдтэ оройдоо 192 хүн хабаадалсаһан юм

Имагтал Октябрьска революциин һүүлээр манай орондо санын спорт үнэхөөрөө ниитэ ажалшадай спорт болоһон байна. Үбэлэй сагта хэдэн миллион советскэ хүнүүд санын спортдо хабаадалсана. Манай санашадай мастерство угаа ехээр ургаа. Энэ оной эхиндэ Москвада үнгэргэгдэһэн санын спортын мастернуудай Бүхэсоюзна мүрысөөн хадаа энээниие элеэр гэршэлнэ.

АНГАИ АРҺА ОЛООР ТУШААНА

Зэдын аймагай Дырэстэйн сомоной «Коммунизм» колхозой ангуушад Доржи Цагадаев ба Цыбик доржи Дампилов гэгшэд 1950—51 онуудай намар-үбэлэй агнууриин сезондо 600—600 түхэригэй ангай арһа тушааха уялга абаһан байгаа.

Ангууша Доржи Цагадаев 36 үнэгэ ба бусад ангуудые барижа, 4000 түхэригэй арһа тушаагаа. Нүхэр Дампилов агнууриин сезон соо 25 үнэгэ бариһан байна. Энэ нүхэр хамта 3000 гаран түхэригэй арһа тушаагаа. Агнууриин сезоной дүүрэтэр үшөө олон ангуудые барижа, арһыень тушааха гэжэ шиидэбэ.

Ц. Жимбеев.

Дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой даб дээрэхи зүблөөн

ПАРИЖ, мартын 21. (ТАСС). Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведэй зүблэхэ зүйл бэлэдхэхын тула зарлагдаһан, дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой зүблөөн дээрэ мүнөөдэр СССР-эй түлөөлэгшэ А. Громыко түрүүлэгшээр һууба.

Зүблэрэлгэ туйлаха ябадал хүлэгдэхэ гэжэ эрмэлзэн, үсэгэлдэрэй заседани дээрэ СССР-эй делегаци дүрбэн державануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороолгодо хамаатай проектынгээ пунктда хубилалта оруулаа. Түрүүшынгээ найруулгааршье энэ пункт советскэ дурадхалай шухала зүйлнүүдэй нэгэн байһан юм гэбэл: дүрбэн державануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооха тухай, мүн «Европодохи уласхоорондын түгшүүрэлэй» шалтагаанууд тухай асуудал байгаа. Гурбан державануудай делегацинуудай дурадхаһан үшөө хэдэн зүйлнүүд шэнээр найруулагдаа. Эдэ зүйлнүүдые абахадаа, советскэ делегаци болбол энэ пункт тушаа зүблэрэлгэ туйлаха зам дээрэхи һаад тойбонуудые зайсуулха ябадал хараадаа абаһан байна. Энэ пунктын шэнэ найруулгань иимэ гэжэ уншагшадта һануулая: «США-гэй, СССР-эй, Великобританиин ба Франциин зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооха тухай, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооха ябадалда уласхоорондын хиналта тогтооха тухай, мүн дайнай аюулые ба агрессиһээ айн сошордолгые зайсуулха бусад хэмжээнүүд тухай асуудалнуудые, тэрэшэлэн дүрбэн державануудай мүнөө байгаа договорно уялганууд ба хэлсээнүүдые дүүргэлгэ тухай асуудалые оруулалсан, Советскэ Союзай, США-гэй, Великобританиин ба Франциин хоорондохи харилсаануудта үнэн бодото, удаан сагай һайжаралга хангаха шухала хэмжээнүүдые ба Европодохи мүнөөнэй уласхоорондын түгшүүрэлэй шалтагаануудые хаража үзэлгэ».

Мүнөөдэрэй заседани дээрэ гурбан державануудай түлөөлэгшэд советскэ дурадхалай энэ шэнэ найруулга тушаа ямараар хандаха тухайдаа тодорхойгоор хэлээгүй.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооха тухай советскэ проект соо хэлэгдэһэн ба «зэбсэглэлгын хэмжээн» тушаа баруунай гурбан державануудай дурадхалнуудта хэлэгдэһэн зүйлэй «үгы болоһон ушараар» Франциин түлөөлэгшэ Пароди «гайхаһан» хэбэр үзүүлбэ. Тиин, Франциин түлөөлэгшэ хадаа дүрбэн державануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооха тухай тодорхойгоор табигдаһан асуудалые «зэбсэглэлгын хэмжээн» гэһэн балар ба удхагүй найруулгаар һэлгэхэ һэдэлгээе дабтаһан байна.

Советскэ шэнэ дурадхал хадаа «хэлсээ туйлаха үндэһэ боложо шадахагүй» хэбэртэйгээр Великобританиин түлөөлэгшэ Дэвис мэдүүлбэ. Теэд тэрэнээ гэршэлхэ нэгэшье шалтагаан дурдажа шадаагүй.

Үсэгэлдэрэй ба мүнөөдэрэй заседанинууд дээрэ гурбан державануудай түлөөлэгшэдэй дурдаһан зарим асуудалнууд тушаа тогтохо зуураа, СССР-эй түлөөлэгшэ Громыко советскэ дурадхалнуудые үмөөрэн, тодорхой баримтануудые зааһан байна. Советскэ дурадхалнуудай удхые хазагайруулха гэһэн США-гэй түлөөлэгшэ Джессеп гэгшын һэдэлгэнүүд тушаа Громыко анхарал хандуулба.

1947 ондо министрнүүдэй Соведэй лондонско сессиин зүблэхэ зүйлдэнь Германиие демилитаризацилха тухай асуудал байһан юм, теэд тэрээниие шиидхэлгэ хадаа уридшалан тодорхойлхо зүйл гэжэ гурбан державануудай түлөөлэгшэд мэдүүлээгүй һэн. Германиие демилитаризацилха тухай асуудалые министрнүүдэй Соведэй зүблэхэ зүйлдэ оруулалга мүнөө яахадаа асуудалые уридшалан шиидхэхэ ябадал боложо байнаб гэжэ Громыко асууба.

«Зэбсэглэлгын хэмжээн» тухай асуудалда хамаарангүйгөөр «буу зэбсэгүүдые хорооха» тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ болохогүй гэһэн Дэвисэй баталамжада харюусаха зуураа, Громыко иигэжэ хэлэбэ: энэ шалтагаанай ямар нэгэн удхашанартай байгаа һаань, тэрэнь советскэ дурадхалай зүб байһые гэршэлнэ гээшэ. Дүрбэн державануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооха тухай асуудал хаража үзэхэдээ, министрнүүд буу зэбсэгүүдэй ба зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоо тухай тодорхой мэдээнүүдые хаража үзэхэнь лабтай. Тиимэһээ, советскэ дурадхалые буруушааха ямаршье үндэһэ баримта байха зэргэгүй. Танай найруулга хадаа зэбсэгтэ хүсэнүүдые хорооха ябадал хараадаа абажа тус асуудалые министрнүүдэй хаража үзэхэ гэһэн удхатай бэшэ байна. Харин гурбан державануудай найруулгань буу зэбсэгүүдые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые ехэдхэхэ хараа бодолтойгоор тус асуудал хаража үзэхэ ябадал болоно. Гурбан державануудай түлөөлэгшэдэй мэдүүлгэнүүд ямар удхатай байһаниинь элитэ. Зэбсэглэлгын политикаһаа французска правительство арсахагүй гэжэ сэхэ хэлэһэн Пародиин мэдүүлгэ энээн тухай гэршэлнэ.

Юрэнхыдөө манай зүблөөнэй хүдэлмэридэ гайхалтай зарим зүйлнүүд харагдана гэжэ Громыко хэлэбэ. Гурбан державануудай дурадхал соо хэлэгдэһэн ямар-нэгэн зүйлые советскэ делегациин абахадань, эдэ дурадхалнуудай авторнууд өөһэдынгөө дурадхалнуудһаа арсана. Европодохи уласхоорондын түгшүүрэлэй шалтагаанууд тухай мартын 5-най дурадхал, мүн бусад зарим дурадхалнууд тушаа тиимэ ушар тохёолдоһон байна.

КОРЕЯДэХИ СОБЫТИНУУД

Арадай армиин Главна командованиин мэдээ

ПХЕНЬЯН, мартын (ТАСС). Корейскэ арадай ратическа республикын армиин Главна командован тын 23-да иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ армиин частьнууд Хитадай дуратанай отрядуудтай ябажа, хатуу шанга бай дые хэжэ үргэлжэлһөөр.

Центральна фронт дээрэ най амиды хүсэндэ ба ехэ гээлтэ хоролтонууд лагдаа.

Мароккодохи событи тушаа

НЬЮ-ИОРК, мартын (ТАСС). «Хойто Африкын гэй түлөө тэмсэлэй ком (тус комитет США-дэ ажа секретарь Бухафа хадаа В тондохи французска посол гэгшэдэ бэшэг эльгээгээ, соогоо, паша (губернатор) кеш Эль-Глауи гэгшые ал рилгоор заговор эмхидхэ французска разведкые гэм

Энэ бэшэгэй буулгабари фэ США-гэй гүрэнэй сек Ачесондо эльгээгээ.

Баруун Германии хүдэлмэришэд Аденау тушаалһаа гарахые

БЕРЛИН, мартын 21. (Т АДН агентствын мэдээ эһоор, Бремендэхи «Бэргвар жэ автомобильна заводой к тив Аденауэрэй тушаалһаа хые туйлахын тула профсо тахи бүхы арга хэрэгсэ ашаглаха гэжэ Баруун Гер профсоюзуудай Нэгэдэлые һан байна.

Тус заводой 6500 хүдэлм ба албахаагшадай абаһан ци соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Аденауэрэй правительст жэ байгаа ремилитариза политикые ба энээнэй сэнгүүдэй хүндэрэлгые са хүдэлмэришэн анги тэсэжэ хагүй. Аденауэрэй ба Эр ажахын политикань Баруун манние бүрин панхаруудт гэжэ заводой коллектив заа

Урдын иранска минис добтолоо

ТЕГЕРАН, мартын 20. (ТА Үсэгэлдэр тегеранска унив дэй нэгэн студент юридичес культетэдэй декан Абдоль Зангене гэгшые револьверо дажа шархатуулаа.

Зангене хадаа һая алуул нерал Размарай правитель гэгээрэлэй министрын ту эзэлжэ байһан юм.

Харюусалгата редакт
Б. А. ОЧИР

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23. заместителя редактора—7-85, отв. секретаря 3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного, промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—03559. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10